

Centre d'Estudis Demogràfics

Memòria del Centre d'Estudis Demogràfics 2009

Generalitat de Catalunya

Universitat Autònoma de Barcelona

CENTRE D'ESTUDIS DEMOGRÀFICS
Edifici E2
Campus de la Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra
Tel.: 93 581 30 60
Fax.: 93 581 30 61
e-mail: demog@ced.uab.es
<http://www.ced.uab.es>

Versió editada el 15 de setembre de 2010

Edició a cura d'Inés BRANCÓS COLL

Aquesta Memòria pot consultar-se a: www.ced.uab.es

ÍNDEX

EL CENTRE D'ESTUDIS DEMOGRÀFICS	1
EL CENTRE D'ESTUDIS DEMOGRÀFICS.....	3
RECURSOS HUMANS.....	4
<i>Direcció</i>	4
<i>Sotsdirecció</i>	4
<i>Gerència</i>	4
<i>Personal investigador</i>	4
<i>Personal tècnic responsable de serveis</i>	5
<i>Estudiants de Doctorat</i>	5
<i>Personal administratiu</i>	6
25È ANIVERSARI DEL CENTRE D'ESTUDIS DEMOGRÀFICS.....	7
RECERCA	9
GRUPS DE RECERCA RECONEGUTS.....	11
PROJECTES DE RECERCA.....	14
<i>Projectes R + D finançats en convocatòries públiques</i>	14
<i>Projectes finançats per convenis o contractes amb empreses i/o administracions</i>	23
ALTRES PROJECTES DE RECERCA.....	33
<i>Premis de recerca</i>	33
<i>Tesis Doctorals</i>	33
<i>Treballs de Recerca del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia</i>	34
ESTADES AL CED	36
<i>Professors i investigadors</i>	36
<i>Estades postdoctorals</i>	36
<i>Estades predoctorals</i>	36
<i>Estades de gestió de la recerca</i>	36
VISITES AL CED	37
ESTADES DEL PERSONAL DEL CED A L'ESTRANGER.....	37
<i>Estades de professors i investigadors</i>	37
<i>Estades predoctorals</i>	37
DOCÈNCIA I FORMACIÓ	39
ESTUDIS DE TERCER CICLE.....	41
<i>Màster en Estudis Territorials i de la Població. Especialitat Demografia</i>	41
<i>Doctorat en Demografia</i>	43
DIFUSIÓ	45
PUBLICACIONS	47
<i>Llibres</i>	47
<i>Capítols de llibres</i>	47
<i>Articles</i>	50
<i>Documents de treball "Papers de Demografia"</i>	51
SERVEIS	52
<i>Biblioteca i Centre de Documentació</i>	52
<i>Banc de dades</i>	54
<i>Pàgina web</i>	56
CONGRESSOS, SEMINARIS, JORNADES I REUNIONS PROFESSIONALS.....	57
<i>Organització de congressos i jornades</i>	57
<i>Organització d'altres reunions professionals</i>	60
<i>Organització de seminaris</i>	60
<i>Participació a congressos, seminaris i jornades</i>	62
<i>Participació a altres actes acadèmics i/o professionals</i>	71

SC-PAJGOSMD S-DC-HSM-D MR-HZMC GM

EL CENTRE D'ESTUDIS DEMOGRÀFICS

El Centre d'Estudis Demogràfics

El Centre d'Estudis Demogràfics (CED) és un consorci públic integrat per la Generalitat de Catalunya i la Universitat Autònoma de Barcelona. Va iniciar la seva activitat el 10 de febrer de 1984, celebrant-se enguany el seu 25è aniversari. Gaudeix de personalitat jurídica pròpia, com així s'estableix en el Decret de la seva constitució de 15 de juliol de 1985¹.

L'òrgan superior que regeix el CED és el seu Consell de Govern, integrat per tres membres nomenats per la Generalitat de Catalunya, tres membres designats per la Universitat Autònoma de Barcelona i la directora del CED, la Dra. Anna M. Cabré. Fins el 22 d'octubre de 2008, aquest Consell fou presidit pel Dr. Jordi Nadal i Oller, data en que fou substituït pel Dr. Lluís Ferrer Caubet.

Els objectius principals del CED són la recerca, la docència i la difusió del coneixement sobre temes de població.

La recerca: amb l'estudi i el seguiment sistemàtic de les pautes i les tendències de la població catalana, emmarcades en el context espanyol i europeu.

La investigació bàsica i aplicada: amb l'existència de diferents línies de recerca que duen a terme treballs per organismes de l'àmbit públic i del privat.

La docència: a través de programes de postgrau, cursos, seminaris i diverses activitats que tenen per finalitat la formació de demògrafs i, en un sentit més ampli, totes aquelles iniciatives que afavoreixin l'ensenyament i la formació en les diverses vessants dels estudis de població.

La difusió: mitjançant les publicacions pròpies i alienes, així com l'organització i participació en actes públics i l'establiment

de relacions i lligams amb altres institucions afins, tant nacionals com internacionals.

Entrada del CED

El CED forma part de la *Population Europe: The European Population Partnership*, una xarxa que agrupa els principals centres de recerca en demografia.

El CED disposa d'una biblioteca i un centre de documentació especialitzats, on es reuneix i es posa a l'abast de la comunitat científica i universitària la major part de les estadístiques catalanes i espanyoles (des de 1787), i una extensa bibliografia sobre demografia catalana, espanyola i europea.

Des de desembre de 1994, el CED ocupa un edifici de nova construcció, amb una superfície de prop de 1.400 m², situat en el campus de la Universitat Autònoma de Barcelona, a Bellaterra.

Són membres del Consell de Govern, representant a la Universitat Autònoma de Barcelona:

- Lluís Ferrer Caubet, President
- Jordi Marquet
- Antoni F. Tulla
- Anna M. Cabré, Directora del CED

i representant a la Generalitat de Catalunya:

- Jordi Cartanyà Solé (des del 8 d'abril de 2009)
- Iolanda Font de Rubinat
- Joan Roca (fins el 7 d'abril de 2009)
- Anna Ventura

Hi assisteix, amb veu però sense vot, el sotsdirector del CED, Andreu Domingo.

---

¹ Decret 207/1985 de 15 de juliol publicat al DOGC núm. 573 de 9 d'agost de 1985.

Recursos humans

El CED disposa d'un equip investigador i tècnic consolidat al llarg dels seus anys d'existència. Aquest equip es veu enriquit per la col·laboració regular de professors vinculats a la UAB en qualitat d'investigadors associats i per la col·laboració esporàdica de professors i investigadors convidats, provinents d'altres universitats i centres de recerca de la resta d'Espanya o de l'estranger, que participen en els cursos de postgrau i doctorat o bé, puntualment, en algun dels treballs de recerca del Centre.

Direcció

Cabré Pla, Anna M.
Doctora en Geografia per la UAB
Catedràtica del Departament de Geografia de la UAB.

Sotsdirecció

Domingo Valls, Andreu
Doctor en Sociologia per la UNED
Professor associat al Departament de Geografia de la UAB.

Gerència

Pujol Estragués, Hermínia
Màster en Gestió Pública per la UAB
Màster en Geografia Humana per la UAB.

Personal investigador

Ajenjo Cosp, Marc
Doctor en Demografia per la UAB
Professor lector del Departament de Sociologia de la UAB.

Blanes Llorens, Amand
Doctor en Demografia per la UAB
Professor associat del Departament de Geografia de la UAB.

Cámara Hueso, Antonio D.
Doctor en Història Contemporània per la Universidad de Granada
Investigador Juan de la Cierva de la UAB (des de l'1 de febrer de 2009).

Del Rey Poveda, Luis Alberto
Doctor en Demografia per la UAB
Investigador Ramón y Cajal de la UAB
Fins el 31 de desembre de 2009.

Devolder Pennanguer, Daniel
Doctor en Econòmiques, especialitat de Demografia Econòmica, per l'Institut d'Études Politiques de París (França)
Professor associat del Departament d'Economia i Història Econòmica de la UAB.

Esteve Palós, Albert
Doctor en Demografia per la UAB
Investigador Ramón y Cajal del CED.

Franch Auladell, Xavier
Doctor en Demografia per la UAB
Des del 21 de setembre de 2009.

Gil Alonso, Fernando
Doctor en Demografia per la UAB
Fins el 30 de novembre de 2009.

López Colás, Julián
Doctor en Demografia per la UAB.

López Gay, Antonio
Doctor en Demografia per la UAB
Investigador Juan de la Cierva del CED
Des del 23 de juliol de 2009.

Miret Gamundi, Pau
Doctor en Sociologia per la UNED
Investigador Ramón y Cajal de la UAB (fins el 20 de desembre de 2009)
Investigador I3 (des del 22 de desembre de 2009).

Módenes Cabrerizo, Juan Antonio
Doctor en Geografia per la UAB
Professor titular del Departament de Geografia de la UAB.

Pujadas Mora, Joana Maria
Doctora en Ciències Històriques (des del 27 de juliol de 2009)
Des de l'1 de febrer de 2009.

Recaño Valverde, Joaquín
Doctor en Geografia per la UB
Professor titular del Departament de Geografia de la UAB.

Sabater Coll, Albert
Doctor en Mètodes de Recerca i Estadística Social per la University of Manchester (Regne Unit)
Investigador Juan de la Cierva del CED (des de l'1 de desembre de 2009).

Solsona Pairó, Montserrat
Doctora en Geografia per la UAB
Professora titular del Departament de Geografia de la UAB.

Spijker, Jeroen J. A.
Doctor en Demografia per la University of Groningen (Països Baixos)
Investigador Juan de la Cierva de la UAB (fins el 31 de desembre de 2009).

Treviño Maruri, Rocío
Doctora en Sociologia per la UAB.

Vidal Coso, Elena
Doctora en Demografia per la UAB
Des del 20 de juliol de 2009.

Personal tècnic responsable de serveis

Abella Álvarez, Cándida
Bibliotecària
Diplomada de l'Escola de Biblioteconomia i Documentació Rubió i Balaguer
Responsable del Centre de Documentació i Biblioteca.

Brancós Coll, Inés
Doctora en Demografia per la UAB
Responsable de Difusió.

García Román, Joan
Diplomat en Estadística per la UAB
Responsable de la Pàgina Web.

Menacho Montes, Teresa
Llicenciada en Matemàtiques per la Universidad de Sevilla
Responsable del Banc de Dades.

Sancho Valverde, Socorro
Llicenciada en Història per la UAB
Responsable de Programes Docents i Formació.

Estudiants de Doctorat

Aguín Ferradás, José Ramón
Llicenciat en Sociologia per la Universidad de A Coruña
Becari Formació Professorat Universitari (FPU) del MEC, UAB

Alustiza Galarza, Ainhoa
Llicenciada en Sociologia per la Universidad del País Vasco
Fins el 4 de setembre de 2009.

Ávila Sánchez, Mª Jesús
Llicenciada en Sociologia per la Universidad Autónoma de Aguas Calientes (Mèxic)
Becària del Programa ALBAN.

Bueno García, Xiana
Llicenciada en Sociologia per la Universidad de A Coruña
Becària Formació Professorat Universitari (FPU) del MEC, UAB.

Casanova Fernández, Llorenç
Llicenciat en Sociologia per la UB
Becari Formació Professorat Universitari (FPU) del MEC, UAB
Fins el 31 de març de 2009.

Chager Navarro, Sonia
Llicenciada en Ciències Polítiques i de l'Administració per la UAB.

Cusidó Vallverdú, Teresa Antònia
Llicenciada en Geografia i Història per la UB.

Fernández Carro, Celia
Llicenciada en Sociologia per la Universidad Complutense de Madrid
Becària Formació Personal Investigador (FPI) del MICINN, UAB (des de l'1 de setembre de 2009).

Franch Auladell, Xavier
Llicenciat en Filosofia per la UAB
Fins el 18 de setembre de 2009.

García Pereiro, Thaís
Llicenciada en Sociologia per la Universidad Católica Andrés Bello (Veneçuela)
Becària Formació Professorat Universitari (FPU) del MEC, UAB.

García Soler, Albert
Llicenciat en Història per la UAB.

Gómez León, Madelín
Llicenciada en Econòmiques per la Universidad de La Habana (Cuba)
Becària del projecte I+D+I 2004-2007 (SEJ2007-60119/GEOG), UAB.

Guerrero Flores, Omar A.
Llicenciat en Economia per la Universidad Autónoma de Tamaulipas (Mèxic)
Programa de Mejoramiento del Profesorado (PROMEP).

Gumà Lao, Jordi
Llicenciat en Investigació i Tècniques de Mercat per la Universitat Oberta de Catalunya
Becari Formació Personal Investigador (FPI) del MICINN (des de l'1 d'octubre de 2009)
Des del 6 de febrero de 2009.

Jáuregui Díaz, José A.
Llicenciat en Sociologia per la Universidad Autónoma de Aguas Calientes (Mèxic)
Becari del Programa ALBAN.

López Falcón, Diana María
Llicenciada en Economia per l'Institut
Tecnológico Autónomo de México-ITAM
(Mèxic)

López Ruiz, Luís Ángel
Llicenciat en Sociologia per la Universidad
de Costa Rica (Costa Rica)
Becari del Ministerio de Asuntos Exteriores
y de Cooperación y de la Agencia Española
de Cooperación Internacional para el De-
sarrollo (MAEC-AECID) (fins el 30 d'octu-
bre de 2009).

Medina Cruz, Antonio José
Llicenciat en Geografia per la UB
Des del 15 de setembre de 2009.

Merino Tejada, Marta
Llicenciada en Ciències Polítiques per la
UAB.

Ortiz Ávila, Elsa
Llicenciada en Ciències Actuarials per la
Universidad Nacional Autónoma de México
(Mèxic).

Parejo Revilla, Juan
Llicenciat en Sociologia per la UB
Becari Formació Professorat Universitari
(FPU) del MEC, UAB.

Prieto Rosas, Victoria
Llicenciada en Sociologia per la Universi-
dad de la República de Uruguay (Uruguai)
Becària Formació Personal Investigador
(FI) de la Generalitat de Catalunya, UAB.

Quintero Lesmes, Doris Cristina
Llicenciada en Nutrició i Dietètica per la
Universidad Industrial de Santander
(Colòmbia)
Des del 8 d'octubre de 2009.

Raymond, Morgane
Llicenciada en Geografia per la Université
Aix en Provence (França)
Fins el 31 de juliol de 2009.

Riffe, Timothy Lloyd Merrell
Bachelor of Arts per la University of
Michigan (EUA).

Serret Sanahuja, Joana
Llicenciada en Sociologia per la UB
Des de l'1 d'octubre de 2009.

Speciale, Anna Maria
Bachelor of Arts per The George
Washington University (EUA)
Des de l'1 d'octubre de 2009.

Valls Fígols, Miquel
Llicenciat en Geografia per la UdL.

Vidal Coso, Elena
Llicenciada en Sociologia per la UB
Fins el 17 de juliol de 2009.

Villavicencio Goula, Francisco
Llicenciat en Geografia per la UAB
Des de l'1 d'octubre de 2009.

Vono de Vilhena, Daniela
Llicenciada en Relacions Internacionals per
la Pontificia Universidad Católica de Minas
Gerais (Brasil).

Yépez Martínez, Brenda
Llicenciada en Sociologia per la Universi-
dad Central de Venezuela (Veneçuela)
Becària del Programa Beca Salario.

Zueras Castillo, Pilar
Llicenciada en Sociologia per la UAB
Becària Formació Professorat Universitari
(FPU) del MEC, UAB (des de l'1 de setem-
bre de 2009).

Personal administratiu

Camps Vidal, Eulàlia
Secretària de direcció
Llicenciada en Sociologia per la UAB.

Huertos Barot, Maria Àngels
Comptable.

Lucena Díaz, María Dolores
Tècnic administratiu.

Montes López, Sergio
Auxiliar administratiu.

Pastor Llaudet, Ruth
Tècnic administratiu.

25è aniversari del Centre d'Estudis Demogràfics

El 10 de febrer, el Centre d'Estudis Demogràfics celebrà l'inici del seu 25è aniversari. Durant la inauguració, la directora del CED, la Dra. Anna Cabré i el Dr. Antoni F. Tulla, representant del Consell de Govern del CED, van realitzar llurs parlaments.

Anna Cabré i Antoni F. Tulla

I tot seguit es procedí a la descoberta de dues pancartes commemoratives de l'efemèride.

Membres del CED davant les dues pancartes

Un dels actes centrals d'aquest aniversari fou la celebració de les Jornades "Ocupació i Recerca en Demografia. 20 anys de programes formatius del Centre d'Estudis Demogràfics" (veure apartat de Difusió de la Memòria 2009).

Les Jornades, celebrades el 5 i 6 de novembre, cobriren un doble objectiu: per un costat, fou un reencontre amb totes les persones que havien participat en els diferents programes formatius del CED; per altra, serví per crear un espai d'interrelació i de discussió entre els demògrafs on s'analitzaren en quins àmbits de l'activitat laboral i en quines línies de recerca s'està treballant; quines necessitats formatives es detecten en la demografia més aplicada; quines potencialitats presenta la disciplina demogràfica i quines perspectives de transferència cap a altres àmbits laborals i/o de la recerca es preveuen.

Alguns dels participants a les Jornades

El CED va obsequiar als participants amb una bossa i un rellotge commemoratius del 25è aniversari.

Bossa i rellotge del 25è aniversari del CED

L'aniversari del CED es perllongarà fins el proper 15 de juliol de 2010, moment en què es compliran els 25 anys de la publicació del Decret de la Generalitat que constituïa el CED com a consorci públic.

АСТРА

RECERCA

Grups de recerca reconeguts

El Centre d'Estudis Demogràfics ha estructurat les seves diferents línies de recerca en tres grans grups, reconeguts per la Generalitat de Catalunya com a grups de recerca consolidats.

- **Grup d'Estudis de la Població (GEP)**

Equip investigador: Anna Cabré –investigadora principal-, Montserrat Solsona, Joaquín Recaño, Juan A. Módenes, Pau Miret, Julián López-Colás, Antonio D. Cámara, Socorro Sancho, José R. Aguín, Llorenç Casanova, Thais García-Pereiro, Albert García-Soler, Victoria Prieto, Juan Parejo, Madelín Gómez-León, Brenda Yépez, José A. Jáuregui. Col·laboradors externs: Carles X. Simó i Clare Holdsworth.

Finançat per: Direcció General de Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. Generalitat de Catalunya (Ref. 2009SGR00030).

El Grup d'Estudis de la Població-GEP és la continuació de sis Grups de Recerca Consolidats que s'han anat succeint des de 1995, sempre coordinats per la Dra. Anna Cabré. El GEP té una extensa producció científica i una gran dedicació a la formació doctoral. Participa intensament en la divulgació social i és referent obligat en temes demogràfics a Catalunya i a Espanya, gaudint d'una creixent reputació en els àmbits internacionals. Objectius del GEP:

1.- En relació a la formació: presentar i defensar les dotze Tesis Doctorals actualment dirigides per membres del grup; mantenir la menció de qualitat del Programa de Doctorat en Demografia; fomentar la presentació de Tesis Europees i incrementar les estades a l'exterior dels doctorants.

2.- En quan a la recerca: finalitzar els projectes de recerca actualment en curs; mantenir els investigadors sènior com a caps de projecte; explorar, amb voluntat de participació, les possibilitats del programa IDEES, del Consell Europeu de la Recerca; i assumir encàrrecs d'investigació aplicada d'administracions i d'altres usuaris.

3.- En relació a la difusió: participar en les trobades científiques de primera línia; augmentar i millorar l'impacte de les publicacions; augmentar la difusió dels resultats de la recerca i de les Tesis Doctorals; i assumir la demanda social de participació i divulgació.

- **Grup d'Estudis Demogràfics i de Migracions (GEDEM)**

Equip investigador: Andreu Domingo –investigador principal-, Daniel Devolder, Albert Sabater, Amand Blanes, Fernando Gil-Alonso, Marc Ajenjo, L. Alberto del Rey, Elena Vidal, Hermínia Pujol, Teresa Menacho, Joan García-Román, Daniela Vono, Diana Mª López-Falcón, Xiana Bueno, Jordi Gumà, Mª Jesús Ávila. Col·laboradors externs: Caroline Bledsoe, Julio Pérez-Díaz, John MacInnes, Francesca Galizia, Francesca de Palma i Laia Ferrer.

Finançat per: Direcció General de Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. Generalitat de Catalunya (Ref. 2009SGR00858).

El Grup d'Estudis Demogràfics i de Migracions-GEDEM, coordinat pel Dr. Andreu Domingo, esdevé la continuïtat del GSR 2005 (Ref. 2005SGR00930). El GEDEM es planteja els següents objectius:

1.- Analitzar els comportaments demogràfics diferencials de la població immigrada en els àmbits de: la formació de la família (fecunditat i nupcialitat); l'escolarització; i la distribució territorial.

2.- Analitzar la incidència de la crisi econòmica en l'evolució de les migracions i en les condicions de vida de la població immigrada: els canvis en les migracions i la mobilitat; l'impacte sobre l'activitat i l'ocupació; i els condicionants de les previsions de futur.

3.- En la vessant de l'anàlisi teòrica: establir una genealogia del discurs sobre la integració en relació a la demografia, en l'àmbit internacional i nacional.

4.- Ampliar el banc de dades sobre la població estrangera i les seves característiques (quantitativament i qualitativament).

• **Grup de Recerca en Demografia i Famílies (DEMFAMS)**

Equip investigador: Albert Esteve –investigador principal-, Rocío Treviño, Antonio López-Gay, Jeroen Spijker, Inés Brancós, Miquel Valls, Teresa A. Cusidó, Marta Merino, Xavier Franch, Omar Guerrero, Timothy Riffe, Luis Á. López-Ruiz. Col·laboradors externs: Teresa Castro, Cristina Brullet, Iñaki Permanyer i Clara Cortina.

Finançat per: Direcció General de Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. Generalitat de Catalunya (Ref. 2009SGR00048).

El Grup de Recerca en Demografia i Famílies-DEMFAMS, coordinat pel Dr. Albert Esteve, suposa la consolidació i extensió del Grup de Recerca Emergent en Demografia Espacial (Ref. 2005SGR00997). DEMFAMS té com a objectiu principal generar i transmetre coneixement científic en l'àmbit de les formes emergents de formació familiar a Catalunya i a Espanya i, en perspectiva comparada, a d'altres societats. Així, el grup es planteja els següents objectius:

1.- Analitzar l'impacte de la població estrangera en la formació de la parella a Catalunya i a Espanya i estudiar el grau i la forma en què la immigració està modificant les pautes de formació familiar de la societat espanyola.

2.- Analitzar les pautes emergents en la (re)constitució de les famílies, on es mesura la prevalença de les famílies reconstituïdes després de la ruptura d'una unió, així com l'estudi d'altres aspectes que impliquen pautes emergents en els processos de constitució familiar (l'adopció internacional, la infecunditat o la fecunditat assistida) i, des d'una altra perspectiva, les trajectòries familiars després d'una viduïtat.

3.- Analitzar nous models de parella i família al marge del matrimoni, explorant la creixent dissociació entre matrimoni i parella i entre matrimoni i reproducció, és a dir, considerar l'emergència de noves formes familiars fora del marc de legitimació matrimonial.

Projectes de Recerca

Projectes R + D finançats en convocatòries públiques

- **Harmonizing the Integrated Census Microdata-HIECM (190/06-09).**

Equip investigador: Albert Esteve -investigador principal. Tècnics de suport: Miquel Valls, Joan García, Thais García i Edurne Jiménez.

Finançat per: European Commission, Research Infrastructures Action (HIECM026033).

El projecte contribueix a la creació de la infraestructura de recerca *Integrated European Census Microdata*, aportant el suport específic en dues àrees: 1) s'analitza el banc de dades existent, per desenvolupar i implementar un sistema d'harmonització de codis que permeti realitzar comparacions intraeuropees entre països i períodes de temps basats en múltiples rondes de censos de població i habitatges, modificant el sistema de codis existents per assimilar-los a les noves mostres; i 2) realitzar una sessió de treball per assegurar l'interès i la cooperació dels instituts nacionals d'estadística; garantir que la integració intraeuropea de les microdades censals es porti a terme d'acord amb els més alts estàndards; avaluar els progressos fets per l'equip d'harmonització de dades; i discutir estratègies d'harmonització d'algunes de les variables més complexes, com són l'educació o l'activitat.

<http://www.iecm-project.org/>

• ***El futuro de la actividad, la salud y la dependencia en España. Una aproximación generacional desde la Demografía (195/06-09).***

Equip investigador: Anna Cabré -investigadora principal-, Amand Blanes, Marta Serra, Julio Pérez i Ainhoa Alustiza.

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría de Estado de Universidades e Investigación. Plan I+D+I 2004-2007 (SEJ2006-002686/GEOG). Projecte adscrit a la UAB.

Els principals objectius d'aquesta investigació són: 1) reconstruir, analitzar i projectar cap al futur, des d'una òptica generacional, les pautes d'activitat i les condicions de salut i dependència de la població espanyola; 2) revisar i avaluar les diverses projeccions de població existents en el panorama estadístic espanyol i les hipòtesis sobre les que es fonamenten; 3) elaborar projeccions de població pròpies, amb desenvolupaments metodològics que permetin afinar les hipòtesis i incidir sobre els punts més sensibles dels escenaris: l'evolució de la supervivència a les edats avançades, l'evolució de la fecunditat per ordre de naixement i la cronologia i la composició per col·lectius de les migracions exteriors; 4) combinant els resultats dels punts anteriors, elaborar projeccions derivades que defineixin escenaris d'activitat econòmica, salut i dependència per diferents cohorts temporals (2015, 2030, 2050); i 5) determinar i analitzar per cada temàtica, els pesos respectius del component demogràfic i dels canvis generacionals en els comportaments i en les característiques d'aquests.

• ***La movilidad geográfica de la población extranjera en España: factores sociodemográficos y territoriales (205/07-10).***

Equip investigador: Joaquín Recaño -investigador principal-, Antonio López-Gay, Xavier Franch, Llorenç Casanova, Francisco Muñoz (INED) i Verónica de Miguel (Universidad de Málaga).

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaria de Estado de Universidades e investigación. Plan I+D+I 2004-2007 (SEJ2007-61662/GEOG). Projecte adscrit a la UAB.

S'estudien les migracions internes de la població estrangera a Espanya, des de començaments de la dècada dels noranta, i es comparen amb les de la població de nacionalitat espanyola. S'analitza: 1) la distribució i l'impacte territorial dels canvis de residència dels estrangers, a diferents escales geogràfiques i segons tipus de mobilitat (de curta i llarga distància); 2) els determinants individuals (característiques personals com la nacionalitat, el lloc de naixement, el sexe, l'edat, el nivell d'instrucció, el temps de residència i altres variables socioeconòmiques i familiars); i 3) els determinants contextuais (les característiques sociodemogràfiques i econòmiques del territori d'origen i d'arribada, incorporant-hi elements sobre la distribució territorial, pels col·lectius d'una mateixa nacionalitat, com una forma d'estimació indirecta de l'efecte de les xarxes migratòries sobre la mobilitat), determinants individuals i/o contextuais que faciliten o inhibeixen la mobilitat d'aquest col·lectiu.

• ***El impacto de la población extranjera en la formación de la pareja en España (206/07-10).***

Equip investigador: Albert Esteve -investigador principal-, Miquel Valls, Clara Cortina i Teresa A. Cusidó.

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría de Estado de Universidades e Investigación. Plan I+D+I 2004-2007 (SEJ2007-60014/SOCI).

S'analitza, en l'àmbit espanyol, l'impacte de la població estrangera en les pautes de formació de la parella i el grau i la forma en què els estrangers alteren aquestes pautes a escala nacional i local. Es plantegen els següents objectius: 1) sistematitzar un marc teòric que, assumint tota la casuística del cas espanyol, assenti les bases teòriques i proporcioni hipòtesis per guiar l'estudi de la formació de la parella entre els estrangers a Espanya; 2) examinar la qualitat de les fonts, contrastar les dades entre elles, explorar la seva complementarietat, detectar i corregir els possibles biaixos derivats de la seva utilització, definir críticament els criteris per identificar la població estrangera i compilar i desenvolupar els mètodes i tècniques apropiats per explorar la nupcialitat; 3) analitzar el grau i la forma en què la població estrangera, a Espanya, modifica les pautes de formació de la parella i identificar els factors individuals i estructurals que determinen el comportament dels estrangers en relació a la formació de la parella; i 4) explorar les diferències territorials en relació a les pautes de formació familiar dels estrangers.

• ***El aumento de la infecundidad en España y en Europa. Medición y análisis de sus determinantes y de sus consecuencias (207/07-10).***

Equip investigador: Daniel Devolder -investigador principal-, Inés Brancós, Laia Ferrer, Marta Merino, Josaine Duchène (Universit  Catholique de Louvain), Jean Paul Sardon (Observatoire D mographique Européen) i Francesca Galizia (Universit  degli Studi di Bari).

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría de Estado de Universidades e Investigación. Plan I+D+I 2004-2007 (SEJ2007-63404/SOCI).

S'analitzen els determinants i les conseq ncies de l'augment de la infecunditat a Espanya, a partir de la dècada dels vuitanta, des d'una perspectiva comparativa amb altres països europeus. Es plantegen els següents objectius específics: 1) mesurar els nivells d'infecunditat anual, per a les diferents generacions. Es realitzarà una nova estimació de les sèries de taxes de fecunditat per edat i ordre de naixement, el que permetrà calcular els indicadors de fecunditat i d'infecunditat de les generacions; es desenvoluparan i s'utilitzaran mètodes per completar la descendència d'aquelles generacions que no han acabat la seva vida f rtil i s'estimaran els nivells d'infecunditat a partir de síntesis transversals; 2) analitzar els determinants de la infecunditat. S'analitzar  la infecunditat a partir dels seus dos components immediats, la infecunditat voluntària i la involuntària, estimant el pes de cadascuna d'elles; en la infecunditat involuntària, s'estudiar  la contribució dels factors socials i dels biològics. Pel desenvolupament d'aquest anàlisi, s'utilitzarà un model de microsimulaci  de la fecunditat per ordre de naixement; 3) valorar les conseq ncies de la infecunditat i els temes col·laterals. S'estudiar  la relació entre l'augment de la infecunditat primària i secundària amb la baixa fecunditat a Espanya i es relacionar  amb l'augment de l'adopció, l' s de tractaments de fecunditat assistida i amb l'evolució dels avortaments provocats i naturals.

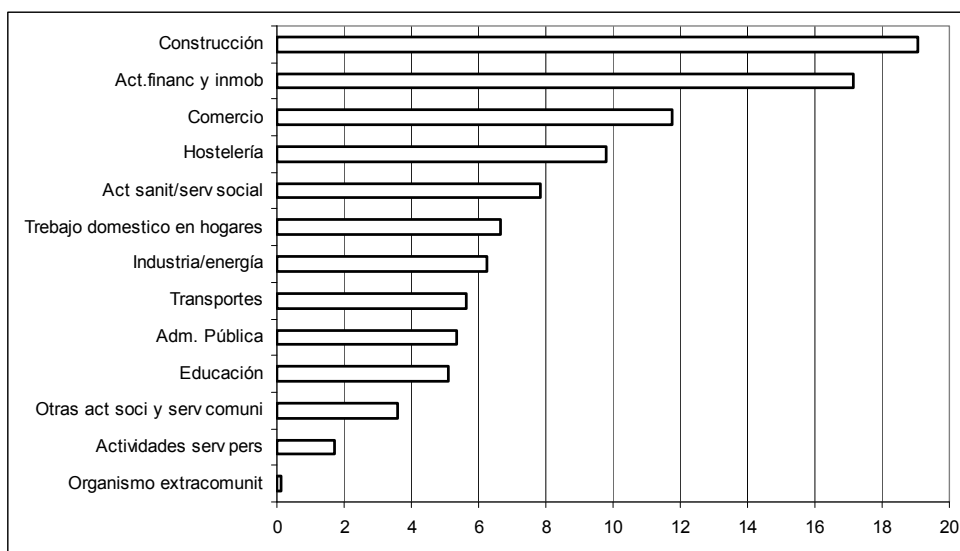
• **Factores e indicadores de vulnerabilidad en la conciliación del empleo y la familia (208/07-09).**

Equip investigador: Rocío Treviño -investigadora principal-, Daniel Devolder i Elena Vidal.

Finançat per: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales (FIPROS 2006/90).

S'han identificat, en l'àmbit espanyol, els factors de vulnerabilitat en la compatibilitat de la vida laboral i familiar i s'han construït indicadors operatius pel disseny de polítiques de conciliació. S'ha partit de tres línies de treball: 1) l'anàlisi dels efectes de les característiques socio-demogràfiques individuals, de les llars i del context territorial, en la participació laboral d'homes i dones; 2) l'anàlisi longitudinal de la interrelació entre l'itinerari en la situació laboral i el naixement dels fills; i 3) l'aplicació de les conclusions de les línies de treball anteriors en el disseny d'indicadors. S'han explotat, de forma combinada, el *Censo de Población de 2001*, la *Encuesta de la Población Activa de 2006* i la *Muestra Continua de Vidas Laborales de 2005*.

Distribución del nuevo empleo creado entre 1999 y 2007, por sector de actividad. España *

Fuente: elaboración propia a partir de los microdatos de la EPA (II trimestre)

* La figura s'inclou en el document *Factores e indicadores de vulnerabilidad en la conciliación del empleo y la familia*.

• **Análisis demográfico de las necesidades de vivienda en España, 2005-2015 (210/07-10).**

Equip investigador: Juan A. Módenes, -investigador principal-, Jordi Bayona, Julián López-Colás i Brenda Yépez.

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría de Estado de Universidades e Investigación. Plan I+D+I 2004-2007 (SEJ2007-60119/GEOG). Projecte adscrit a la UAB.

S'analitzen els factors demogràfics que influeixen tant en el recent augment de la demanda residencial a Espanya, com en l'evolució futura que es preveu. Les dinàmiques demogràfiques constitueixen un factor bàsic de la demanda residencial i el seu anàlisi és la base per investigar les principals tendències en l'evolució d'aquesta demanda a mig termini. La interrelació sistemàtica entre característiques demogràfiques i el tipus d'habitatge ocupat ofereix una imatge de l'estructura del sistema residencial espanyol, així com de la seva dinàmica interna (mobilitat residencial i canvis entre tipus d'habitatge). L'anàlisi de cada factor demogràfic i la identificació del sistema residencial espanyol, permet assentar les bases per investigar mètodes més precisos per preveure la demanda residencial futura. Els objectius específics de la investigació es desglossen en tres: 1) definir els principals paràmetres estructurals i dinàmics del sistema residencial espanyol; 2) analitzar la contribució dels fluxos d'immigració exterior, la creació de llars i l'allargament de l'esperança de vida, a les necessitats demogràfiques recents de nova vivenda; i 3) desenvolupar, a partir dels resultats, noves previsions quantitatives i qualitatives de futures necessitats de vivenda.

• **Juventud, género e inmigración ante la inserción en el mercado laboral en España ¿Substitución o complementariedad? ¿Efecto edad o efecto cohorte? (211/07-10).**

Equip investigador: Pau Miret -investigador principal- Anna Cabré, Elena Vidal, J. Ramón Aguín, Madelín Gómez-León i Clare M. Holdsworth (University of Liverpool).

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría de Estado de Universidades e Investigación. Plan I+D+I 2004-2007 (SEJ2007-67569/SOCI). Projecte adscrit a la UAB.

En un escenari on totes les trajectòries d'escolarització, així com els itineraris en el mercat de treball es troben segmentats, les variables edat, gènere i immigració afecten, d'una manera combinada, però amb distinta intensitat, al fenomen de les noves incorporacions al mercat laboral. A través de la tècnica de *l'anàlisi de la història dels successos*, incorporant a les dades primàries individuals la influència del context a escala agregada, es cerca elaborar el model estadístic més simple però més efectiu que expliqui la realitat social emergent. Les dues fonts de dades emprades són: la *Encuesta de Población Activa* i la *Muestra Continua de Vidas Laborales*. Es vol copsar quina és la pauta d'inserció laboral que segueix a un determinat itinerari escolar; fins a quin punt la inserció en un treball de poca qualificació és un efecte de l'edat (la situació tendeix a arreglar-se amb el pas del temps) o és un efecte de la cohort (el problema s'enquista al llarg del curs de vida de l'individu); si el model és idiosincràtic per a homes i per a dones; i si l'arribada de la nova immigració extracomunitària, que s'inserix sempre en condicions laborals molt desfavorables respecte a la població autòctona, serveix com a substitució o com a complement a la oferta de treball ja existent.

• ***Immigració internacional, educació i formació de capital humà: una anàlisi sociodemogràfica (214/08-09).***

Equip investigador: Andreu Domingo -investigador principal- Fernando Gil-Alonso, Jordi Bayona, Diana M. López-Falcón, Xiana Bueno i Daniela Vono.

Finançat per: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (2007ARAFI 1-0013).

L'arribada massiva de nou alumnat al sistema educatiu procedent de la immigració internacional està plantejant nous reptes al sistema educatiu: en primer lloc, en la previsió del seu creixement, ja que quan la immigració és nul·la o molt poc significativa, com ha succeït durant el darrer quart del segle XX, la previsió del creixement (degut bàsicament a la fecunditat) era fàcil. Ara s'ha tornat molt difícil, no només perquè l'entrada en el sistema educatiu es dona a batzegades pròpies del ritme de l'onada migratòria, sinó que es produeix a tots els nivells del cicle formatiu i, encara més, amb una temporalitat que no té perquè respectar el calendari del curs escolar; en segon lloc, aquesta entrada massiva s'ha donat en condicions de ràpids canvis en les composicions per nacionalitat dels migrants i que incorporen demandes diferenciades a l'escola, basades tant en l'especificitat com en l'increment de la diversitat. L'objectiu del projecte és analitzar els fluxos al sistema escolar i les característiques dels efectius, per cursos, amb les dades procedents del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. S'ha realitzat una descripció de l'evolució i de les tendències observades, s'ha dissenyat un qüestionari i s'han establert les hipòtesis necessàries per a una futura previsió dels itineraris educatius i de formació de capital humà a Catalunya.

• ***Hogares de familias reconstituídas y equidad de género ¿nuevas paradojas? (225/09-11).***

Equip investigador: Rocío Treviño -investigadora principal- Monserrat Solsona, Iñaki Permanyer, Marta Merino i Cristina Brullet.

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría de Estado de Universidades e Investigación. Plan I+D 2008-2011 (CSO2008-00654/SOCI).

L'objectiu fonamental del projecte és analitzar el perfil sociodemogràfic dels cònjuges de les parelles de les llars de famílies reconstituïdes per esbrinar si el seu perfil sociodemogràfic és més heterogàmic que el que mostren les parelles de les famílies no reconstituïdes i copsar si això es tradueix en una major desigualtat de gènere en la divisió del treball domèstic. Com a objectius secundaris es planteja dur a terme una revisió crítica de les fonts estadístiques disponibles per a la caracterització sociodemogràfica d'aquestes llars; es contextualitzarà la prevalença i les característiques de les llars de famílies reconstituïdes a Espanya, en relació a la resta de països de la Unió Europea; i s'utilitzarà una perspectiva biogràfica per analitzar els factors que determinen la formació de famílies reconstituïdes heterogàmiques.

• ***Comportamientos sociodemográficos diferenciales e integración social de la población inmigrada y de sus descendientes en España (226/09-11).***

Equip investigador: Andreu Domingo -investigador principal- Xiana Bueno, Caroline Bledsoe, Francesca de Palma, Pau Mota, Diana M. López-Falcón i Daniela Vono.

Finançat per: Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría de Estado de Universidades e Investigación. Plan I+D 2008-2011 (CSO2008-04778/SOCI).

S'analitzen els processos d'integració social de la població de nacionalitat estrangera a Espanya, a partir dels comportaments sociodemogràfics diferencials d'aquest col·lectiu respecte a la població de nacionalitat espanyola, en concret la fecunditat, la nupcialitat i el rendiment escolar. En el cas espanyol, fins fa poc era impossible estudiar aquest tema per la manca de representativitat del fenomen i de series estadístiques suficients. Aquesta situació ha canviat completament a partir del boom migratori del segle XXI. La recerca parteix de quatre hipòtesis: 1) moltes diferències del comportament demogràfic de la població de nacionalitat estrangera no es deuen tant a l'estrangeria o a la diferència cultural, com al fet de ser migrants, a l'edat, el sexe o a un tractament diferencial per part de la legislació espanyola; 2) en els primers estadis del procés migratori són les diferències sociodemogràfiques i no la seva inexistència o desaparició, les que poden explicar el procés d'integració social; 3) els processos d'integració, definits a partir de les seves diferències i no a partir de la seva desaparició, ens situa en diverses vies d'integració per a diferents col·lectius; i 4) la legislació espanyola està modificant substancialment el comportament sociodemogràfic dels migrants de nacionalitat estrangera. Per a verificar aquestes hipòtesis: 1) s'estableix una genealogia del concepte d'integració en demografia; 2) s'analitzen els comportaments diferencials de la població immigrada a Espanya (en fecunditat, nupcialitat i escolarització); 3) s'estudien les relacions entre legislació, integració i comportament demogràfic; 4) s'estableixen comparacions sistemàtiques dels indicadors obtinguts per a la població llatinoamericana i la població africana; i 5) s'analitza la relació entre integració i comportament demogràfic diferencial.

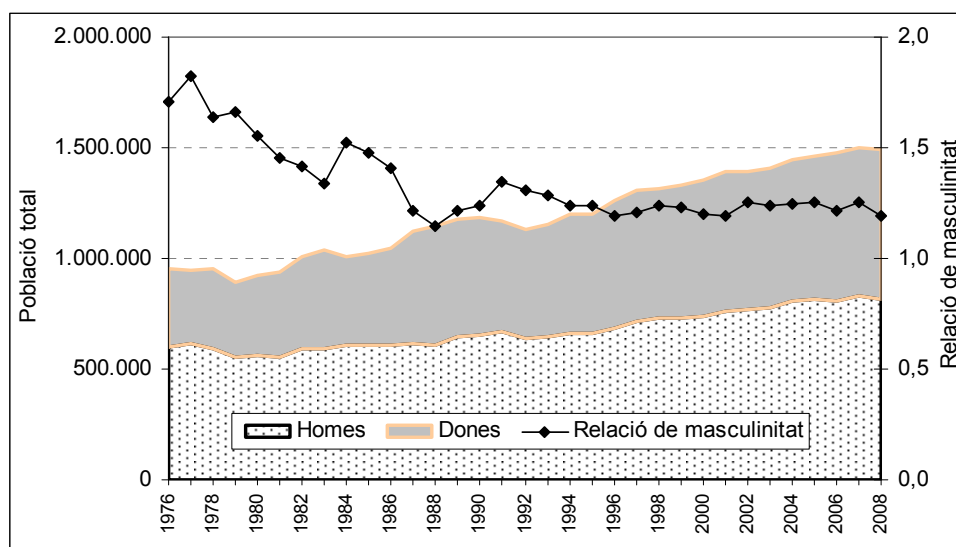
• **Trajectòries d'inserció i mobilitat laboral de la joventut a Catalunya en la transició a la vida adulta (227/09).**

Equip investigador: Pau Miret -Investigador principal- Elena Vidal, Madelín Gómez-León i Rubén Gómez-de Pedro.

Finançat per: Agència de Gestió i Ajuts Universitaris i de Recerca. Generalitat de Catalunya (2008AJOVE0009). Projecte adscrit a la UAB.

S'ha analitzat la inserció i trajectòria laboral de la joventut catalana al llarg del temps (es considera com a població jove a la compresa entre els 15 i els 34 anys d'edat). S'han explotat tres fonts de dades: l'*Enquesta de Població Activa (EPA)*, la *Mostra Continua de Vides Laborals (MCVL)* i l'*Enquesta a la Joventut de Catalunya 2007*. Estructura del treball: en el primer apartat es presenta la descripció del volum numèric d'aquesta població, en nombres absoluts i en relació a altres grups d'edat a Catalunya. A continuació, distingim entre el total de població jove, aquella que conforma la força de treball, és a dir, la població activa, de la que està fora del mercat laboral o població inactiva. En tractar-se de l'etapa vital de la joventut, la inactivitat està relacionada amb la dedicació als estudis, i no tant a la reproducció domèstica i familiar. Dins de l'activitat, s'ha estudiat de manera detallada la població aturada, és a dir, aquella que no aconsegueix una ocupació un cop ha entrat al mercat de treball. L'anàlisi no només és transversal sinó que és fonamentalment longitudinal, motiu pel qual un cop analitzades les proporcions en cada estat laboral, passem a una anàlisi de les transicions laborals des d'un estat a un altre. En aquest sentit, tres són els estats laborals estudiats: la inactivitat (relacionada essencialment amb els estudis), l'atur i l'ocupació, presentant-se l'evolució de les transicions a Catalunya, des l'any 2000 fins al 2008, a través de l'EPA. En el següent apartat i utilitzant la MCVL, s'analitzen les característiques d'inserció ocupacional i les trajectòries laborals presentades fins als 34 anys d'edat per a les generacions nascudes entre 1954 i 1974. Finalment, i gràcies a l'*Enquesta a la joventut de Catalunya*, s'estudiaran les transicions de l'escola a la feina i les trajectòries laborals, afegint variables referents a la família de procedència i distincions territorials.

Evolució de la població activa de 16 a 34 anys per sexe, Catalunya, 1976-2008

Font: Elaboració a partir de l'Enquesta de Població Activa (dades INE).

* La figura s'inclou en el document *Trajectòries d'inserció i mobilitat laboral de la joventut a Catalunya en la transició a la vida adulta*.

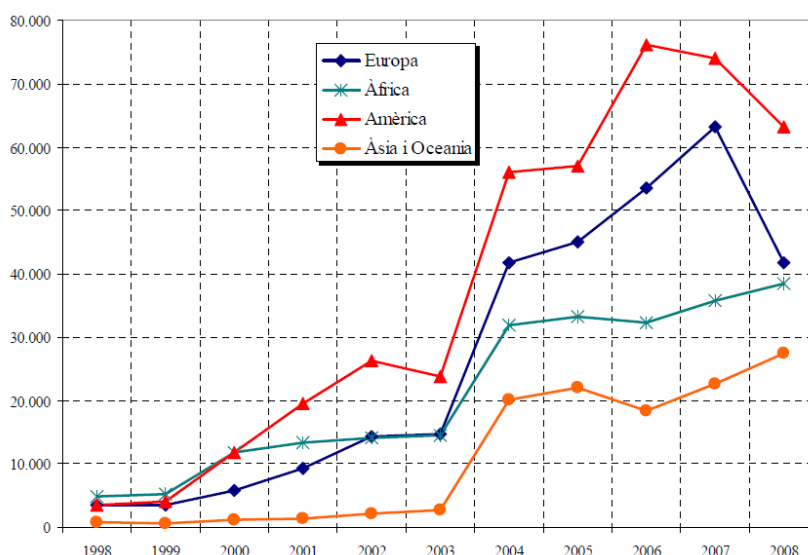
• **Anàlisi sociodemogràfica de les migracions i de la població subsahariana a Catalunya (229/09-10).**

Equip investigador: Andreu Domingo -Investigador principal- Albert Sabater. Tècnic de suport: Morgane Raymond.

Finançat per: Agència de Gestió i Ajuts Universitaris i de Recerca. Generalitat de Catalunya (2008ARAF100044).

Es realitza una panoràmica demogràfica de les poblacions subsaharianes a Catalunya, amb un èmfasi especial a la seva distribució geogràfica tant per la seva segregació residencial com per la seva concentració en el territori. Juntament amb aquesta perspectiva quantitativa sobre la distribució espacial, el projecte també ofereix una visió més qualitativa en relació als discursos institucionals sobre la població subsahariana, especialment en la governabilitat i la representació, entesa la primera com a gestió de poblacions. En aquest context s'ha portat a terme una anàlisi de tres tipus de discursos: el de l'administració local, les ONGs, i les associacions d'immigrants subsaharianes sobre els seus comportaments sociodemogràfics diferencials i l'impacte de la crisi econòmica a cinc municipis catalans (Lleida, Mataró, Salou, Salt i Vic), municipis escollits després d'una anàlisi demogràfica en la que es va constatar no només la seva importància en el nombre de residents de les poblacions subsaharianes sinó també tenint en compte la seva distribució geogràfica desigual. En aquest sentit, es demostra: 1) com en els cinc municipis analitzats, els espais residencials de les poblacions subsaharianes són sistemàticament més pròxims als de la resta de la població de nacionalitat estrangera que no pas als de la població de nacionalitat espanyola, donant lloc a una major probabilitat d'interacció entre les poblacions subsaharianes i la resta de la població de nacionalitat estrangera; 2) el projecte tracta sobre les tres institucions que reflecteixen les representacions col·lectives dels individus que les integren a partir de la categorització ètnica, legitimant cadascuna d'elles la seva acció a partir d'aquesta categorització; i 3) en l'apartat qualitatiu, els resultats indiquen com els tres discursos institucionals no són autònoms, apareixent el de les associacions d'immigrants subordinats a l'etiquetatge inicial adoptat per l'administració local.

Fluxos de població estrangera a Catalunya, 1998-2008 *

Font: *Estadística de Variacions Residencials, 1998-2008* (INE)

* La figura s'inclou en el document *Anàlisi sociodemogràfica de les migracions i de la població subsahariana a Catalunya*.

Projectes finançats per convenis o contractes amb empreses i/o administracions

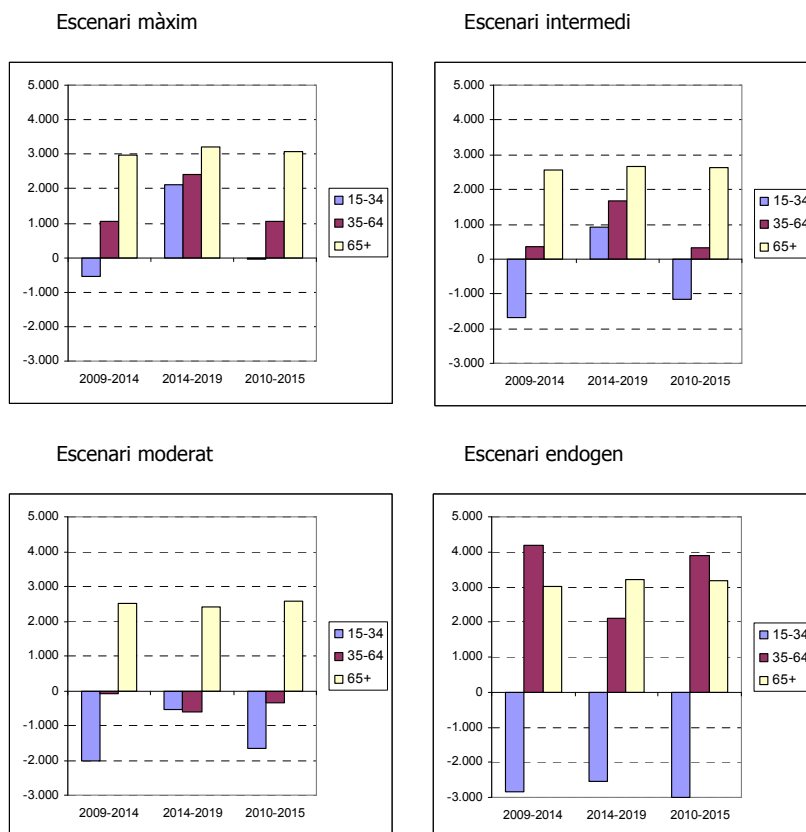
- **Previsions de demanda residencial en el marc dels Plans Locals d'Habitatge (181/05-10).**

Equip investigador: Juan A. Módenes, Julián López-Colás, Fernando Gil-Alonso, Teresa Menacho i Maria Parnau.

Finançat per: Institut d'Urbanisme, Habitatge i Activitats Locals-Diputació de Barcelona.

L'objectiu del projecte és la realització d'estudis sobre la previsió de demanda residencial, de diversos municipis que pertanyen a l'àmbit territorial de la Diputació de Barcelona, a partir de les projeccions demogràfiques d'aquests municipis i com a document complementari dels Plans Locals d'Habitatge. Les projeccions es desenvolupen en tres escenaris: un escenari mínim, corresponent a la demanda interna sense migracions i amb taxes de llars fixes; un escenari màxim, amb migracions i taxes màximes de llars projectades; i entre un i dos escenaris intermedis resultants de combinar diferents hipòtesis de migracions amb taxes de llars fixes o projectades.

Distribució del creixement de persones principals per grans grups d'edat, Badalona *

* Les figures s'inclouen en el document *Previsions de demanda residencial en el marc dels Plans Locals d'Habitatge-Badalona*.

• **Elaboración de proyecciones de población a corto plazo, 2007-2012, para la Comunidad Valenciana 2008 (217/08-09).**

Equip investigador: Amand Blanes.

Finançat per: Institut Valencià d'Estadística.

El conveni de col·laboració entre el Centre d'Estudis Demogràfics i l'Institut Valencià d'Estadística s'ha concretat en la construcció d'un sistema de projecció per realitzar estimacions de població per a diferents nivells de desagregació territorial (províncies, comarques, municipis majors de 5.000 habitants i municipis petits) a un horitzó de cinc anys. El sistema es basa en el mètode clàssic dels components i s'utilitza un enfocament de tipus multiregional per garantir la coherència dels resultats de la projecció a cada nivell territorial i entre els diversos nivells geogràfics. Per la projecció dels municipis menors de 5.000 habitants s'ha emprat una metodologia adient per la projecció d'àrees petites, que consisteix en obtenir els resultats municipals a partir de la projecció prèvia de la seva àrea de pertinença (s'utilitza el mètode conegut com de la *relació de cohorts*). Aquest sistema s'ha aplicat per realitzar la projecció corresponent al període 2007-2012, que pren com a població de partida la del *Padró Continu* a 1 de gener de 2007.

• **Trabajos complementarios para las proyecciones a corto plazo de la población española (218/08-09).**

Equip investigador: Amand Blanes -direcció-, Daniel Devolder, Joaquín Recaño, Teresa Menacho i Xavier Franch.

Finançat per: Instituto Nacional de Estadística.

Es realitza un conjunt de treballs complementaris, en el marc de les projeccions de la població d'Espanya, de l'INE. Entre els treballs de caire metodològic destaca, per un costat, la definició i implementació d'un sistema de projecció multiregional a escala provincial, que considera les variables nacionalitat i lloc de naixement, i per un altre, la revisió dels mètodes de projecció de llars que utilitzen les oficines estadístiques nacionals dels països occidentals i la seva aplicabilitat a les dades espanyoles. Els treballs analítics comprenen l'estudi de les tendències recents dels fenòmens demogràfics i la formulació d'hipòtesis sobre la seva evolució futura, a llarg termini per a Espanya i a mig termini per a les províncies. En la mortalitat, el focus d'atenció s'ha centrat en el comportament dels riscos de morir a les edats madures i avançades, en l'anàlisi de les desigualtats espacials de mortalitat i en la construcció d'un escenari normatiu d'evolució de l'esperança de vida de la població espanyola. En la fecunditat s'han abordat, combinant l'òptica transversal amb la longitudinal, aspectes com l'evolució de la fecunditat per ordre, els nivells d'infecunditat o els diferencials de fecunditat segons nacionalitat. Aquests anàlisis han permès l'elaboració d'un mecanisme de projecció de la fecunditat de tipus extrapolatiu que inclou l'impacte de la immigració procedent de l'estranger. En les migracions s'ha estudiat la consistència de les dades disponibles, el paper de la població estrangera en l'augment de la mobilitat residencial, la dimensió espacial de les migracions internes i l'estimació de les sortides a l'estranger a partir dels fluxos d'immigració dels anys anteriors i de la propensió a emigrar en funció dels anys de residència a Espanya.

• ***Andaluces en el exterior (222/08-09).***

Equip investigador: Joaquín Recaño -direcció-, Verónica de Miguel (Universidad de Málaga), Fernán Vejarano i Teresa Menacho.

Finançat per: Instituto de Estadística de Andalucía.

S'analitza l'evolució i les característiques de la població andalusa resident a l'estranger, de 1997 a 2009, a partir de la informació del *Censo Electoral de Residentes Ausentes* (CERA) d'Andalusia. Planteja el disseny d'una enquesta basada en la realització d'un treball de camp en els dos països amb un major percentatge de residents andalusos: Argentina i França. L'objectiu de l'enquesta és proporcionar informació complementària a la del *Cens Electoral*, sobre les característiques sociodemogràfiques i familiars d'aquest grup de població. La investigació planteja tant l'impacte de la població andalusa resident a l'estranger, en la Comunitat d'Andalusia, com la seva distribució territorial en els països de destinació. L'estudi es complementa amb l'ús d'informació derivada de la *Encuesta Sociodemográfica de 1991* i de la *Encuesta Andaluza de Redes Familiares de 2006*.

• ***Proyecciones demográficas al año 2020 para la Comunidad Autónoma de Euskadi y sus Territorios Históricos (223/08-09).***

Equip investigador: Amand Blanes -direcció-, Daniel Devolder, Teresa Menacho i Ainhoa Alustiza.

Finançat per: Instituto Vasco de Estadística.

Es realitzen les projeccions de població de la Comunitat Autònoma de Euskadi i dels Territoris Històrics, pel període 2006-2020. L'anàlisi de les tendències recents de la mortalitat, la fecunditat i les migracions interiors i exteriors ha servit de base per a la formulació de les hipòtesis de futur. Aquestes s'han elaborat pel conjunt de la Comunitat i s'han traslladat als seus Territoris utilitzant mètodes de tipus relacional en la mortalitat i en l'emigració, i matrius de distribució, en la immigració, específiques en funció de la nacionalitat i la procedència. S'han analitzat els principals resultats en relació al creixement demogràfic, que es manté en els propers anys però amb una tendència a la desacceleració, a la seva distribució territorial, amb un major dinamisme demogràfic al Territori d'Àlava, i a les transformacions de les piràmides poblacionals, amb una intensificació del procés d'envelliment.

- ***Human Fertility Database (224/08-10).***

Equip investigador: Daniel Devolder.

Finançat per: Max Planck Institute for Demographic Research i Vienna Institute of Demography.

El Centre d'Estudis Demogràfics és membre col·laborador del projecte *Human Fertility Database*, conjuntament amb el Max Planck Institute for Demographic Research (MPIDR) d'Alemanya i del Vienna Institute of Demography d'Àustria. El principal objectiu del projecte és la construcció d'una base de dades de fecunditat, amb accés lliure i gratuït per a tota la comunitat científica i per a la població en general, oferint informació exhaustiva i comparable pel major nombre de països possibles i aportant la documentació necessària pel seu ús. Existeix un projecte similar per a la mortalitat -*Human Mortality Database*-, també organitzat pel MPIDR, en aquest cas amb la University of California, Berkeley (EUA), amb més de deu anys d'existència i que ha obert un accés lliure a dades de qualitat, comparables per trenta-set països desenvolupats. La tasca del CED en aquest projecte és la de proporcionar la informació per Espanya i aportar la documentació necessària per poder-la analitzar.

- ***Trabajos complementarios para las proyecciones a corto y largo plazo de la población española (228/09-10).***

Equip investigador: Amand Blanes -direcció-, Daniel Devolder i Teresa Menacho.

Finançat per: Instituto Nacional de Estadística.

En el projecte s'aborden els aspectes relacionats amb la projecció de la mortalitat, la fecunditat i les migracions tant des de la seva vessant metodològica com de la formulació de les hipòtesis sobre les tendències futures a curt i llarg termini. Es revisen alguns dels mètodes emprats per a la projecció dels fenòmens demogràfics, la seva aplicabilitat a les dades disponibles, els seus avantatges i les seves limitacions, així com els resultats que d'ells es deriven. En una primera etapa s'han analitzat les metodologies més adients per a la projecció del conjunt d'Espanya, i posteriorment s'han considerat els mètodes per derivar els valors corresponents a escala provincial. En el marc d'aquest conveni també s'han realitzat: 1) l'avaluació de les hipòtesis, les metodologies i els resultats del *Ejercicio Prospectivo 2008-2018* de l'INE; i 2) el desenvolupament d'una eina informàtica per a la elaboració de les *Estimaciones de la Población Actual* (ePOBa) de l'INE.

- ***La immigració a Catalunya en xifres (230/09).***

Equip investigador: Andreu Domingo -direcció-, Albert Sabater i Teresa Menacho.

Finançat per: Secretaria per a la immigració, Generalitat de Catalunya.

El treball consisteix en la redacció, codirecció i supervisió de tres butlletins específics. El primer, de caire general i realitzat de manera íntegra pels membres del CED, sobre la població estrangera a Catalunya, s'analitzaren les principals dades demogràfiques, la distribució territorial (municipal i comarcal) de la població, la seva diversitat poblacional i les seves característiques en el mercat de treball i en l'educació. El segon butlletí, codirigit per membres del CED i realitzat per l'equip tècnic de la Secretaria per a la Immigració, consistí en la realització d'una radiografia de les principals característiques demogràfiques, socio-econòmiques i educatives de la població de nacionalitat marroquina. Finalment, el tercer butlletí, supervisat per membres del CED i realitzat de nou per l'equip tècnic de la Secretaria per a la Immigració, tingué com a objecte d'estudi les dones de nacionalitat estrangera a Catalunya, revelant els principals trets distintius tant pel que fa a les seves característiques demogràfiques, de participació en el mercat de treball i d'educació.

- ***Anuari de la immigració 2008 (231/09).***

Equip investigador: Andreu Domingo -direcció-, Albert Sabater i Diana M. López-Falcón.

Finançat per: Fundació Jaume Bofill.

L'anuari analitza l'evolució recent dels fluxos de la migració internacional cap a Catalunya tenint en compte la informació procedent de l'*Estadística de Variacions Residencials*, la qual permet veure les entrades i les sortides registrades a escala municipal. L'anàlisi evidencia com l'impacte de la crisi sobre els fluxos és desigual en funció de les nacionalitats analitzades i de les seves característiques segons la composició per sexe i edat. L'estudi posa de manifest com no tots els territoris queden afectats de la mateixa manera per la disminució de les entrades o per la sortida de persones estrangeres. La investigació també aborda el retorn i la sortida a tercers països a partir de la informació disponible i els efectes que té l'evolució recent dels fluxos sobre la diversitat de la població estrangera que viu a Catalunya. El treball conclou amb un capítol sobre els reptes de l'assentament de la població estrangera en època de "vaques magres".

• **Previsions de necessitats d'habitatge per a l'àmbit dels 36 municipis que integren el Consorci Metropolità de l'Habitatge (232/09).**

Equip investigador: Juan A. Módenes -direcció-, Amand Blanes i Fernando Gil-Alonso.

Finançat per: Secretaria d'Habitatge, Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya.

S'analitzen les necessitats futures d'habitatge de l'Àrea Metropolitana de Barcelona fins a l'horitzó 2017, a partir de la projecció demogràfica d'aquest àmbit territorial segons l'explotació de les sèries estadístiques oficials. Es tracta d'una adaptació a aquest àmbit territorial de les previsions de necessitats realitzades pel CED utilitzades per la Secretaria General de l'Habitatge de la Generalitat de Catalunya per a la realització del Pla Territorial de l'Habitatge de Catalunya.

Projecció de la població de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (a 1 de gener) *

	tendencial	endogen
2007	3.150.380	3.150.380
2008	3.174.077	3.156.017
2009	3.185.944	3.161.628
2010	3.186.077	3.166.981
2011	3.174.432	3.171.734
2012	3.165.415	3.175.809
2013	3.158.575	3.178.863
2014	3.153.783	3.180.845
2015	3.150.757	3.181.550
2016	3.149.363	3.180.921
2017	3.149.455	3.178.900

* La taula s'inclou en el document *Previsions de necessitats d'habitatge per a l'àmbit dels 36 municipis que integren el Consorci Metropolità de l'Habitatge*.

• **Projeccions demogràfiques de base en l'àmbit de l'Arc Metropolità (233/09).**

Equip investigador: Juan A. Módenes -direcció-, Amand Blanes i Fernando Gil-Alonso.

Finançat per: Universitat Politècnica de Catalunya.

L'informe constitueix un complement dels treballs que el CED ha realitzat en col.laboració amb la Secretaria General de l'Habitatge de la Generalitat de Catalunya. Concretament detalla la previsió de població i la projecció de llars en el període 2007-2017 dins de l'Àmbit Metropolità de Barcelona i més específicament, de l'entorn metropolità de Barcelona. Els resultats es detallen per diverses variables geogràfiques (sistema urbà, rang de població i comarca) així com per l'edat de la persona principal de la llar.

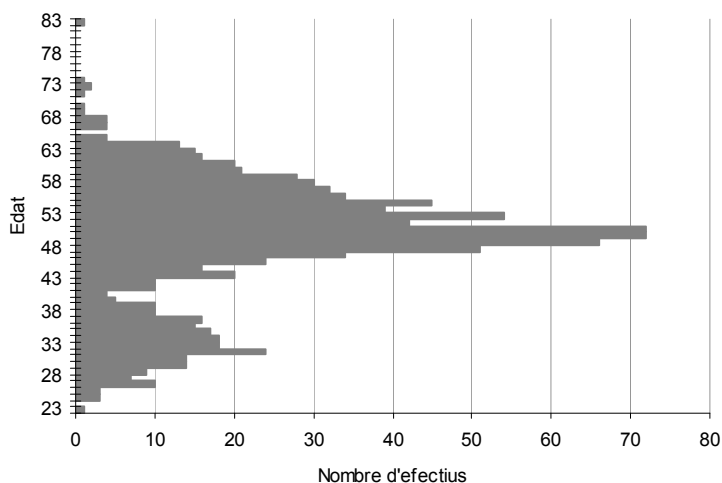
• **Projecció de la població de llevadores col·legiades a Catalunya a l'horitzó de l'any 2030 (234/09).**

Equip investigador: Rocío Treviño i Marc Ajenjo.

Finançat per: Departament de Salut, Generalitat de Catalunya.

Es presenten els resultats d'una projecció de la població llevadora col·legiada a Catalunya a l'horitzó de l'any 2030. El treball s'estructura en tres grans blocs: 1) es presenta l'anàlisi de les dades d'estocs disponibles; 2) les dades i l'anàlisi dels fluxos d'entrada i sortida de la professió; i 3) es mostren les hipòtesis que recolzen la projecció i els resultats a partir de dos escenaris: un tendencial i l'altre basat en la variació del volum d'entrades a fi d'estabilitzar els estocs actuals. En l'escenari tendencial, la davallada del nombre de llevadores començarà l'any 2018 i s'allargarà fins a l'any 2026, amb una pèrdua d'un 6% dels efectius en relació al moment culminant, registrat l'any 2018. Cap al final de la projecció, a partir de l'any 2026, es preveu una petita remuntada.

**Estructura per edat de les llevadores col·legiades
als quatre col·legis professionals d'infermeria de Catalunya, 1/1/2009 ***

Font: Dades facilitades pels col·legis de Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida.

* La figura s'inclou en el document *Projecció de la població de llevadores col·legiades a Catalunya a l'horitzó de l'any 2030*.

• **Valoració dels serveis oferts als residents de la Vila Universitària. Curs 2008/2009 (235/09).**

Equip investigador: Marc Ajenjo. Tècnic de suport: Sergio Montes.

Finançat per: Vila Universitària S.A.

L'enquesta d'opinió i valoració dels serveis oferts als residents de la Vila Universitària té per objectiu avaluar els diferents aspectes de les instal·lacions i els serveis oferts i donar la possibilitat d'aportar suggeriments i propostes de millora. S'han entrevistat 323 residents escollits per mostreig sistemàtic. La tasca del CED ha estat informatitzar els qüestionaris i elaborar l'informe amb les respostes obtingudes. Atès que es tracta d'una enquesta amb periodicitat anual els resultats es comparen, sempre que és possible, amb els d'anys anteriors. Les principals opinions recollides a l'enquesta fan referència a la qualitat de l'allotjament i els serveis residencials i els serveis comercials utilitzats. Així mateix, es dona als enquestats/des la possibilitat d'opinar de manera oberta sobre la Vila i aportar suggeriments de millora.

Residents entrevistats. Des de quin curs viuen a la Vila *

Des de quin curs viu a la Vila		Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos	1 curs	267	82,4	84,0	84,0
	2 o 3	36	11,1	11,3	95,3
	4 o 5	13	4,0	4,1	99,4
	més de 5	2	,6	,6	100,0
	Total	318	98,1	100,0	
Perdidos	no contesta	6	1,9		
Total		324	100,0		

* La taula s'inclou en el document *Valoració dels serveis oferts als residents de la Vila Universitària. Curs 2008/2009*.

• **Els nadons a Catalunya, 1992-2009 (236/09).**

Equip investigador: Marc Ajenjo -direcció- i Fernando Gil-Alonso.

Finançat per: CAPRABO-EROSKI.

L'informe sobre la natalitat a Catalunya s'ha elaborat a partir de les dades del programa d'ajuda a les famílies *Benvingut Nadó* de Caprabo, de dades de l'IDESCAT i de l'INE. Algunes de les conclusions que es destaquen en l'informe són: dos de cada tres naixements que han tingut lloc a Catalunya formen part del programa d'ajuda a les famílies *Benvingut Nadó*; al 2009, la fecunditat catalana ha assolit els 1,53 fills per dona, superior a Espanya (1,40) i similar a la mitjana comunitària (1,55); es dona un estancament i fins i tot un cert rejuveniment de l'edat mitjana a la maternitat (30,78 anys el 2008); un de cada tres nounats a Catalunya té com a mínim un progenitor de nacionalitat estrangera (la nacionalitat estrangera amb més nombre de naixements a Catalunya és la marroquina seguida, a molta distància, per l'equatoriana i la romanesa); els caps de setmana, així com les festes més assenyalades, es produeixen un 30% menys de naixements; en aquests 18 anys del programa, Maria, Laura i Paula han estat els noms més posats a nenes i Marc, Àlex i David a nens; la transmissió de noms de pares a fills, és una tradició a la baixa; els noms tradicionals de nen, com Joan, Jordi o Josep, es troben en clara recessió, fet que no passa amb els noms tradicionals de nena, com és el cas de Maria.

• **Avaluació de les dades del Padró Continu a escala municipal per a Catalunya (període 2004-2008) (237/09).**

Equip investigador: Joaquín Recaño –direcció- i Sonia Chager.

Finançat per: Institut d'Estadística de Catalunya.

La comptabilització de la població que resideix en un municipi (on s'inclouen els ciutadans estrangers) és un instrument fonamental per a les administracions locals ja que, a partir d'elles es defineixen les polítiques públiques. L'estudi pretén estudiar en profunditat un dels ajustaments padronals introduït a l'any 2004, les *altes per omissió*, altes per canvi de residència d'estrangers, dels que no consta un municipi de procedència, de manera que això es tradueix en una alta en el sistema padronal resultant d'un moviment migratori cap a Espanya. A partir principalment de les dades del *Padró Continu* a escala municipal per a Catalunya (període 2004-2008), del *Moviment Natural de Població* i de l'*Estadística de Variacions Residencials* s'ha efectuat el càlcul de les variacions del *Padró Continu* no explicades per la dinàmica demogràfica. La principal unitat d'anàlisi emprada ha estat el municipi. En aquest cas, l'objectiu principal era observar si la població està ben registrada o no a partir del càlcul de l'*equació compensadora*, tenint en compte la introducció de tres tipus d'ajustaments padronals, les altes per omissió, les baixes per caducitat i les baixes per inclusió inèduga.

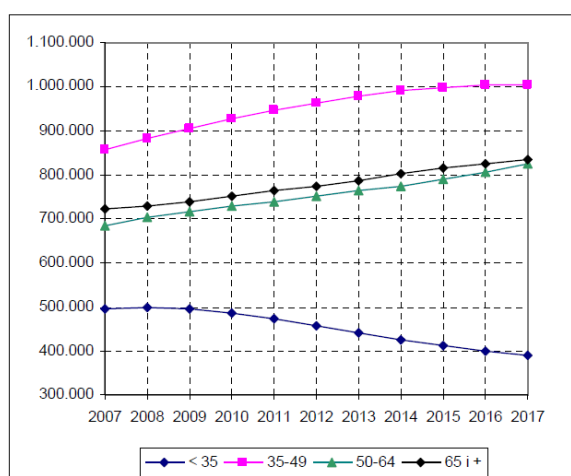
• **Necessitats d'habitatge als efectes d'actualitzar el Pla Territorial de l'habitatge de Catalunya (238/09).**

Equip investigador: Juan A. Módenes, Amand Blanes -direcció-, Julián López-Colás, Teresa Menacho i Brenda Yépez.

Finançat per: ADIGSA.

Es presenten els resultats de la previsió de necessitats residencials a partir d'una projecció de llars a diferents escales territorials de Catalunya. Aquestes escales són: el conjunt de Catalunya, nou àmbits regionals i cinquanta-sis sistemes urbans. La projecció de llars ha fet servir com a projecció demogràfica de base una actualització a data 2007 de les projeccions demogràfiques de l'Idescat elaborades el 2002. El resultat principal és que l'increment anual del nombre de llars anirà disminuint al llarg de la projecció, des de prop de 55.000 a l'inici de la projecció a 20.000 al final.

Evolució del nombre de llars segons l'edat de la persona de referència. Catalunya, 2007-2017 *

* La figura s'inclou en el document *Necessitats d'habitatge als efectes d'actualitzar el Pla Territorial de l'habitatge de Catalunya*.

- ***Proyecciones de población a largo plazo para la Comunitat Valenciana (239/09-10).***

Equip investigador: Amand Blanes -direcció- i Teresa Menacho.

Finançat per: Institut Valencià d'Estadística.

Es realitzen les projeccions de la Comunitat Valenciana, a llarg termini, fins a l'horitzó de l'any 2058 per la Comunitat i les províncies, i de l'any 2034 per a les comarques. A partir de l'anàlisi de les tendències recents de la mortalitat, la fecunditat, les migracions exteriors i la migració interior s'han formulat les corresponents hipòtesis per als tres nivells territorials. La projecció s'ha realitzat emprant un model de tipus multiregional per garantir la consistència territorial tant en les hipòtesis com en els resultats de la projecció. A més de les corresponents piràmides per sexe i edat simple per a cadascun dels anys de la projecció, es mostra també una previsió de l'evolució futura dels fenòmens demogràfics per edat i sexe.

- ***Arrelament de les persones estrangeres a la província de Barcelona, 2004-2008 (240/09-10).***

Equip investigador: Andreu Domingo -direcció-, Albert Sabater, Xavier Franch i M. Helena Bedoya.

Finançat per: Àrea d'Igualtat i Ciutadania-Diputació de Barcelona.

S'analitzen les autoritzacions de residència temporal per arrelament o circumstàncies excepcionals a la província de Barcelona durant el període 2004-2009. Aquest treball de recerca aplicada es divideix en dos blocs: en el primer, prèvia harmonització de les dades administratives proporcionades per la Subdelegació del Govern a Barcelona, s'examina de forma detallada el creixement i l'impacte de la recessió econòmica sobre les autoritzacions de residència temporal per arrelament (laboral, social i familiar) o circumstàncies excepcionals, tenint en compte les característiques demogràfiques dels sol·licitants (edat, sexe i nacionalitat); en el segon bloc, es realitza una anàlisi espacial de la distribució de les autoritzacions de residència temporal per arrelament o circumstàncies excepcionals en cadascun dels municipis que integren la província de Barcelona.

Altres projectes de recerca

Premis de recerca

- Antonio D. Cámara
Ha rebut el 1er Premi en la Sessió de Pòsters P3 de la *Population Association of America. 2009 Annual Meeting*, amb el pòster "Population, Health and Nutrition in Spain (18th-20th Centuries)". Detroit, Michigan (EUA), 1 de maig de 2009.

Antonio D. Cámara amb el jurat del Premi

Elena Vidal amb els membres del tribunal i els directors de Tesi

- Joana Mª Pujadas Mora
Títol: "L'evolució de la mortalitat infantil i juvenil a la ciutat de Palma (Mallorca, 1838-1960)"
Co-direcció: Isabel Moll i Diego Ramiro
Tribunal: Anna Cabré, Josep Bernabeu, Francesc Bujosa, Manuel González-Portilla i Laurinda Abreu
Doctorat en Perspectives metodològiques de la investigació històrica i histórico-artística-Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts, Universitat de les Illes Balears
Llegida el 27 de juliol de 2009.

Tesis Doctorals

- Francesca Galizia
Títol: "La fecondità in Spagna e in Italia: Catalogna e Piemonte/Liguria a Confronto"
Direcció: Luigi Di Comite
Tribunal: Carla Ge, Antonio Murolo, Luigi Bollani i Anna Cabré
Doctorat en Demografia ed Economia delle Grandi Aree Geografiche-Dipartimento per lo Studio delle Società Mediterranee, Università degli Studi di Bari (Itàlia)
Llegida el 17 d'abril de 2009.
- Elena Vidal Coso
Títol: "Activitat i complementaritat socio-demogràfica entre les dones immigrades i les no immigrades a Espanya"
Co-direcció: Andreu Domingo i Pau Miret
Tribunal: Lorenzo Cachón, A. Miguel Solana i Clare Holdsworth
Doctorat en Demografia-Departament de Geografia, UAB
Llegida el 17 de juliol de 2009.

- Ainhoa Alustiza Galarza
Títol: "Longevidad, discapacidad y dependencia en la C.A. de Euskadi: una aproximación demográfica"
Co-direcció: Anna Cabré i Julio Pérez-Díaz
Tribunal: Antonio Abellán, Mª Dolores López-Hernández i John MacInnes
Doctorat en Demografia-Departament de Geografia, UAB
Llegida el 4 de setembre de 2009.

Ainhoa Alustiza amb els membres del tribunal i els directors de Tesi

- Xavier Franch Auladell
Títol: "La dinámica de las migraciones internas en España: una aproximación de-moespacial"
Co-direcció: Joaquín Recaño i Albert Esteve
Tribunal: Jordi Martí-Henneberg, Juan A. Módenes i Pedro Reques
Doctorat en Demografia-Departament de Geografia, UAB
Llegida el 18 de setembre de 2009.

Xavier Franch amb els membres del tribunal, els directores de Tesi i Anna Cabré

- Timothy Li. M. Riffe
Títol: "A convergence of behavior? Initial results from a multilevel analysis of partner status outcomes in developing countries, 1970-2000"
Direcció: Albert Esteve
Tribunal: Anna Cabré, Roser Nicolau i Albert Esteve
Departament de Geografia, UAB
Llegit el 29 de maig de 2009.

Timothy Riffe iniciant l'exposició del Treball de Recerca

Treballs de Recerca del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia

- Juan Parejo Revilla
Títol: "La movilidad residencial de extranjeros en la Comunidad de Madrid (1998-2006)"
Direcció: Joaquín Recaño
Tribunal: Jordi Bayona, Juan A. Módenes i Joaquín Recaño
Departament de Geografia, UAB
Llegit el 18 de maig de 2009.

Juan Parejo, presentant el Treball de Recerca

- Jordi Gumà Lao
Títol: "Salud autopercibida en España: análisis a partir de la Encuesta Nacional de Salud (1987-2006)"
Co-direcció: Anna Cabré i Antonio D. Cámara
Tribunal: Amand Blanes, Anna Cabré i Antonio D. Cámara
Departament de Geografia, UAB
Llegit el 2 de juny de 2009.

Jordi Gumà exposant el Treball de Recerca

- Sonia Chager Navarro
Títol: "Análisis demográfico y territorial de la calidad de la información padronal en Cataluña, 2004-2007"
Direcció: Joaquín Recaño
Tribunal: Daniel Devolder, Fernando Gil-Alonso i Joaquín Recaño
Departament de Geografia, UAB
Llegit el 9 de juny de 2009.

Sonia Chager presentant el Treball de Recerca

- Elsa Ortiz Ávila
Títol: "Interacción entre los eventos de la transición a la vida adulta y el proceso de la educación"
Direcció: Daniel Devolder
Tribunal: Pau Miret, Rocío Treviño i Daniel Devolder
Departament de Geografia, UAB
Llegit el 30 de juny de 2009.

Elsa Ortiz exposant el Treball de Recerca

- Pilar Zuera Castillo
Títol: "Modelos de convivencia de las personas grans a Catalunya. Independència residencial i estat de salut"
Direcció: Marc Ajenjo
Tribunal: Julio Pérez, Jeroen Spijker i Marc Ajenjo
Departament de Geografia, UAB
Llegit el 17 de juny de 2009.

Pilar Zuera iniciant la presentació del Treball de Recerca

- Morgane Raymond
Títol: "Étude de la migration subsaharienne en Catalogne: une approche démographique"
Direcció: Andreu Domingo
Tribunal: Montserrat Solsona, Alberto del Rey i Andreu Domingo
Departament de Geografia, UAB
Llegit el 2 de juliol de 2009.

Morgane Raymond presentant el Treball de Recerca

Estades al CED

Professors i investigadors

- John MacInnes
Professor de la University of Edinburgh (Regne Unit)
Estada de recerca.

- Elsa López
Professora de la Universidad de Buenos Aires (Argentina)
Estada de recerca
Del 18 de febrer a l'1 de març de 2009.

- Eva Bernhardt
Professora de la Stockholm University Demography Unit (SUDA), Estocolm (Suècia)
Imparteix el Curs: *Actituds, comportaments familiars i polítiques públiques a Suècia*, Curs intensiu dins el mòdul "Demografia Social", del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia
Del 14 al 23 d'abril de 2009.

- Tiziana Nazio
Professora del Dipartimento di Scienze Sociali de la Università degli Studi di Torino (Itàlia)
Imparteix el Seminari: *Introduction to Event History Analysis Using STATA*, en el marc del Doctorat en Demografia
Del 8 al 12 de juny de 2009.

- Mª Eugenia Cosio-Zavala
Professora de la Université Paris X-Nanterre / Centre de Recherche et de Documentation de l'Amérique Latine (CREDAL), París (França)
Estada de recerca
Del 19 al 22 de juny de 2009.

Mª Eugenia Cosio-Zavala en un despatx del CED

- Ciro Martínez
Centro Latinoamericano y Caribeño de Demografía (CELADE), Santiago de Chile (Xile)
Ponent a les *Jornades Ocupació i recerca en Demografia* i imparteix el Seminari: *Envejecimiento, transferencias intergeneracionales y bono demográfico*
Del 3 al 10 de novembre de 2009.

Estades postdoctorals

- Francesca Galizia
Università Degli Studi di Bari (Itàlia)
De l'1 de maig al 30 de novembre de 2009.

Estades predoctorals

- Atushi Hoshi
Department of Sociology, Konan University (Japó)
Des del 28 de setembre de 2009.

Atushi Hoshi en el despatx del CED

- Francesca Galizia
Università Degli Studi di Bari (Itàlia)
Fins el 30 d'abril de 2009.

Estades de gestió de la recerca

- Kaisa Puustinen
School of Social Sciences. University of Southampton (Regne Unit)
Del 16 de novembre a l'11 de desembre de 2009.

Visites al CED

- Alumnes del Departament de Geografia, Història i Història de l'Art de la Universitat de Girona.
20 de març de 2009.
- Rebecca Graziani
Professora del Department of Decision Sciences. Universitat Bocconi, Milà (Itàlia)
Del 18 al 21 de maig de 2009.
- Andreas Edel
Investigador del Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya)
28 de maig de 2009.
- James W. Vaupel
Director del Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya)
Imparetix la Conferència *Aging Populations: Findings and Prospects*
11 de juny de 2009.

James W. Vaupel amb Anna Cabré

- René Martín Zenteno Quintero
Secretari General Acadèmic de El Colegio de la Frontera Norte i President del Consejo Directivo de la Sociedad Mexicana de Demografía (SOMEDE)
21 de setembre de 2009.

Estades del personal del CED a l'estranger

Estades de professors i investigadors

- Julián López Colás
Center for Comparative Immigration Studies. University of California, Sant Diego (EUA)
Del 15 de gener al 31 d'agost de 2009.

Estades predoctorals

- José R. Aguín Ferradas
European Doctoral School of Demography (EDSD). Program 2008-2009
Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya) i Institut National d'Études Démographiques (INED), París (França)
Fins el 31 de juliol de 2009.

i

- Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), Roma (Itàlia)
Des del 15 d'octubre de 2009.

Institut National d'Études Démographiques (INED)
París (França)

- Xiana Bueno García
Institute for Social and Economic Research, University of Essex (Regne Unit)
De l'1 de juny al 29 d'agost de 2009.

- Joan García Román
European Doctoral School of Demography (EDSD). Program 2008-2009
Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya) i Institut National d'Études Démographiques (INED), París (França)
Fins el 31 de juliol de 2009.

- Madelín Gómez León
European Doctoral School of Demography (EDSD). Program 2009-2010
Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya) i Center for Economic Demography, Lund University (Suècia)
Des del 5 de setembre de 2009.

Max Planck Institute for Demographic Research,
Rostock (Alemanya)

- Victoria Prieto Rosas
CELADE, Santiago de Chile (Xile)
Del 9 de febrer al 9 de maig de 2009

i

European Doctoral School of Demography (EDSD). Program 2009-2010
Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya) i Center for Economic Demography, Lund University (Suècia)
Des del 5 de setembre de 2009.

- Timothy Li. M. Riffe
European Doctoral School of Demography (EDSD). Program 2009-2010
Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya) i Center for Economic Demography, Lund University (Suècia)
Des del 5 de setembre de 2009.

- Daniela Vono de Vilhena
European Doctoral School of Demography (EDSD). Program 2008-2009
Max Planck Institute for Demographic Research, Rostock (Alemanya) i Institut National d'Études Démographiques (INED), París (França)
Fins el 31 de juliol de 2009.

- Brenda Yépez Martínez
Institut National d'Études Démographiques (INED), París (França)
Fins el 30 de maig de 2009

i

Vienna Institute of Demography-VID (Àustria)
De l'1 de juny al 30 d'agost de 2009.

О-САМРОТ - А-СЗМРОД

DOCÈNCIA I FORMACIÓ

Estudis de Tercer Cicle

En el curs acadèmic 2006-2007, els estudis de Tercer Cicle es van adaptar a l'Espai Europeu de l'Ensenyament Superior (EEES), amb la instauració del *Master en Estudis Territorials i de la Població* i els estudis del *Doctorat en Demografia*. El Centre d'Estudis Demogràfics col·labora estretament amb el Departament de Geografia de la UAB per desenvolupar tant l'especialitat de Demografia del Màster com els Estudis de Doctorat.

Aquests programes de postgrau han obtingut la Menció de Qualitat en les convocatòries dels cursos 2006-2007, 2007-2008 i 2008-2009: Programa Oficial de Postgrau en Geografia, Demografia i Planificació Territorial (estudis de Doctorat en Demografia), MCD2006-00553, MCD2007-00246 i MCD2007-00244.

També els han estat atorgats ajuts de mobilitat de professorat en diferents edicions d'aquests programes de Tercer Cicle: Cursos 2004-2005 (DCT2004-00197), 2005-2006 (MP2005-0015), 2006-2007 (MAS2006-0056-P), 2007-2008 (DCT2007-00126) i 2008-2009 (DCT2008-00260-P).

De forma periòdica s'organitzen seminaris i conferències sobre diferents temes d'interès demogràfic, a càrrec tant d'investigadors i becaris propis, com d'investigadors externs especialitzats.

Màster en Estudis Territorials i de la Població. Especialitat Demografia (Recerca i Professional)

Alumnes del Màster en *Estudis Territorials i de la Població-Demografia*. Curs 2009-2010

De Món Martín, Adrián	Geografia	UB
Garzarelli, Sara	Geografia	Universit� di Bologna (Itàlia)
Guadalupi, Carla	Econòmiques i Ciències Socials	Universit� Bocconi (Itàlia)
Gumà Lao, Jordi	Estadística / M�ster en Investigació i Tècniques de Mercat	UAB / Universitat Oberta de Catalunya
Pérez de Pedro, Rub�n	Sociologia / Ciències Polítiques	UB
Quintero Lesmes, Doris Cristina	Nutrició i Dietètica	Universidad Industrial de Santander (Colòmbia)
Saavedra Morales, Anny Carolina	Bacteriologia i Laboratori	Universidad Cat�lica de Manizales (Colòmbia)
Speciale, Anna M.	Relacions Internacionals / M�ster en obstetrícia	The George Washington University (EUA) / Yale University (EUA)
Villavicencio Goula, Francisco	Geografia	UAB

Programa del Màster. Cursos acadèmics 2008-2009 i 2009-2010

Coordinació: Miguel Solana

Mòduls i continguts

(CM) Temes avançats en Estudis Territorials i de la Població (10 ECTS)

Responsable del mòdul: X. Pons

(OB) Anàlisi Demogràfica (10 ECTS)

Anàlisi Demogràfica I i II (D. Devolder / A. Esteve)

Responsable del mòdul: A. Cabré

(OB) Metodologia Demogràfica (10 ECTS)

Metodologia demogràfica I (J. Recaño)
Metodologia demogràfica III (Amand Blanes i Francisco Muñoz)

Responsable del mòdul: J. Recaño

(OBR) Treball de recerca I (10 ECTS)

Responsable del mòdul: A. Domingo

(OBR) Treball de recerca II (10 ECTS)

Responsable del mòdul: A. Cabré

(OBP) Pràctiques i estades professionals A (10 ECTS)

Responsable del mòdul: P. Riera

(OBP) Pràctiques i estades professionals B (10 ECTS)

Responsable del mòdul: A. Cabré

(OT**) Demografia Econòmica (10 ECTS)

Demografia Econòmica (R. Nicolau)
Demografia Social III (Pau Miret)

Responsable del mòdul: A. Cabré

(OT*) Demografia social (10 ECTS)

Demografia econòmica (R. Nicolau)
Demografia social I (M. Solsona)

Responsable del mòdul: M. Solsona

(OT) Migracions i demografia urbana (10 ECTS)

Demografia urbana (J.A. Módenes)
Migracions (M. Solana)

Responsable del mòdul: J.A. Módenes

OT*.- Assignatura optativa ofertada en el curs acadèmic 2008-2009.

OT**.- Assignatura optativa ofertada en el curs acadèmic 2009-2010.

CM: Comú de Màster; OB: Obligatòria; OT: Optativa; OBR: Obligatòria per l'itinerari de recerca; OBP: Obligatòria per l'itinerari professional.

Més informació: http://geografia.uab.es/web/catala/tercercicle/tercercicle_master_oficial_programa.htm

Alumnes del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia, Curs 2009-2010, amb la Dra. Anna Cabré i el Dr. Antonio D. Cámara

Doctorat en Demografia

Els estudis oficials de Doctorat tenen com a finalitat la formació avançada en les tècniques de recerca. El programa de Demografia s'inclou en l'oferta d'estudis de Tercer Cicle (doctorats i postgraus) del Departament de Geografia de la UAB. En forma part l'elaboració i presentació de la Tesi Doctoral, consistent en un treball original d'investigació.

Aquesta formació s'articula a través de cursos, seminaris o altres activitats dirigides a la formació investigadora (RD 1393/2007).

La coordinadora dels estudis de doctorat en Demografia és la Dra. Anna Cabré i Pla, directora del Centre d'Estudis Demogràfics i catedràtica del Departament de Geografia de la UAB. La coordinació de la informació i la gestió dels alumnes és responsabilitat de Socorro Sancho Valverde.

Alumnes del Doctorat en Demografia. Curs 2009-2010

Castro Luque, Lucía	Economia / DEA Demografia	Universidad de Sonora (Mèxic) / UAB
Chager Navarro, Sonia	Ciències Polítiques / Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia	UAB
Medina Cruz, Antonio	Geografia / DEA Demografia	UB / UAB
Ortiz Ávila, Elsa	Ciències Actuarials / Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia	Universidad Nacional Autónoma de México (Mèxic) / UAB
Parejo Revilla, Juan	Sociologia / Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia	UB/ UAB
Riffe, Timothy	Bachelor of Arts / Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia	University of Michigan (EUA) / UAB
Serret Sanahuja, Joana	Sociologia / Màster en Polítiques Socials i Direcció Estratègica pel Desenvolupament Sostenible del Territori	UB / Università di Bologna (Itàlia)
Zueras Castillo, Pilar	Sociologia / Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia	UAB

0-10CTH-D

DIFUSIÓ

Bona part de la recerca que es realitza en el CED es posa a l'abast de la comunitat científica i de les persones interessades en general, a través de publicacions i actes públics. Una primera eina de publicació dels resultats de la recerca és l'edició dels documents de treball *Papers de Demografia*, a càrrec del propi centre. El personal investigador participa també en revistes nacionals i estrangeres, en obres conjuntes i en publicacions individuals.

La difusió de la recerca es complementa amb la participació a congressos, jornades, simposis, cursos, cicles de conferències i altres reunions de caràcter acadèmic o tècnic-professional. El CED organitza, o bé col·labora periòdicament en l'organització de trobades de caire científic.

Des de 1997 el CED disposa de la seva pròpia pàgina Web (renovada el 2004), eina que facilita la difusió de la recerca a diferents nivells.

Publicacions

Llibres

DOMINGO, Andreu; SABATER, Albert (2009). *Impacte de la crisi econòmica en la immigració internacional a Catalunya l'any 2008*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·lecció Informes Breus, 27 (Immigració), 65 p.

PORCEL, S. (coord.); GUMÀ, J. (estad.); CLAPÉS, J. (col.) (2009). *Condicions de vida i hàbits de la població jove de la província de Barcelona: Enquesta 2006*. Diputació de Barcelona. Col·lecció Documents de treball, sèrie Igualtat i Ciutadania, 11, 209 p.

Capítols de llibres

AJENJO, Marc (2009). "La incidencia de las migraciones sobre la movilidad habitual por trabajo". PONS, J.J.; MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *Territorio y movilidad interior de la población en España*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 59-68.

AJENJO, Marc; ALBERICH, Joan (2009). "El efecto de la movilidad habitual en las estructuras sociodemográficas: una aproximación para los municipios catalanes a partir del censo de 2001". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 91-107.

BAYONA, Jordi; GIL, Fernando (2009). "La diversificació de les dinàmiques migratòries a la metròpolis barcelonina: immigració estrangera i suburbanització". SANTESMASES, Josep (dir.) *Els processos migratoris a les terres de parla catalana. De l'època medieval a l'actualitat. Actes del VII Congrés de la CCEPC (València 16, 17 i 18 d'octubre de 2008)*. Valls: Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Institut Ramon Muntaner, Federació d'Instituts d'Estudis Comarcals del País Valencià, Universitat de València, Acció Cultural del País Valencià, Cossetània Edicions. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, 6, pp. 561-580.

BAYONA, Jordi; GIL ALONSO, Fernando; DOMINGO, Andreu (2009). "La inmigración internacional como elemento de reconfiguración territorial en áreas poco pobladas: el caso de Catalunya (1996-2006)". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 657-670.

BAYONA, Jordi; LÓPEZ GAY, Antonio (2009). "La movilidad residencial de la población de nacionalidad extranjera generada en Barcelona, 2000-2004 ". MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; PONS, J.J.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *La inmigración internacional: motor de cambios sociodemográficos y territoriales*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 101-111.

CORTINA, Clara; ESTEVE, Albert; DOMINGO, Andreu (2009). "Nupcialidad y características de los matrimonios de las personas de nacionalidad extranjera en España". MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; PONS, J.J.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *La inmigración internacional: motor de cambios sociodemográficos y territoriales*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 139-146.

DEL REY, L. Alberto; CEBRIÁN, Mar (2009). "Un doble proceso de despoblamiento en la España interior durante el siglo XX. Migración y "pérdida" de nacimientos en Castilla y León". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN GARCÍA, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 583-594.

DEL REY, L. Alberto; ORTEGA, J. Antonio (2009). "The impact of migration on Birth Replacement: The Spanish case". SALZMANN, Thomas; EDMONSTON, Barry; RAYMER, James (ed.). *Demographic Aspects of Migration*. Wiesbaden: VS-Publishing Company, pp. 85-110.

DEVOLDER, Daniel; GIL ALONSO, Fernando; FORTE BAS, Pere (2009). "Estimación del grado de error en el registro de la población extranjera en España: un enfoque comparativo". MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; PONS, J. J.; BARCENILLA, M^a.C (ed). *La inmigración internacional: motor de cambios sociodemográficos y territoriales*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, pp. 163-172.

DI COMITE L.; GIRONE S.; GALIZIA F. (2009). "La popolazione. La mortalità infantile". MALANIMA, P. (ed.). *Rapporto sulle economie del Mediterraneo-Edizione 2009*. Bologna (Itàlia): Il Mulino.

DOMINGO, Andreu (2009). "Els processos migratoris a la Catalunya Contemporània". SANTESMASES, Josep (dir.) *Els processos migratoris a les terres de parla catalana. De l'època medieval a l'actualitat. Actes del VII Congrés de la CCEPC (València 16, 17 i 18 d'octubre de 2008)*. Valls: Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Institut Ramon Muntaner, Federació d'Instituts d'Estudis Comarcals del País Valencià, Universitat de València, Acció Cultural del País Valencià, Cossetània Edicions. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, 6, pp. 393-413.

DOMINGO, Andreu; RECAÑO, Joaquín (2009). "La inflexión en el ciclo migratorio internacional en España: impacto y consecuencias demográficas". AJA, Eliseo; ARANGO, Joaquín; OLIVER, Josep (eds.) *La inmigración en tiempos de crisis. Anuario de la Inmigración en España*. Edición 2009. Barcelona: CIDOB, Diputació de Barcelona, Fundació Jaume Bofill, Fundació José Ortega y Gasset i Unicaja, pp. 182-207.

ESTEVE, Albert; GARCÍA, Joan; SPIJKER, Jeroen; McCAA, Robert (2009). "Integrated European Census Microdata (IECM) Samples: Enhancing the study of ageing with high precision over-samples of the oldest-old". EUROSTAT. *Work session on statistical data confidentiality*. Luxembourg: Eurostat, pp. 407-416.

FRANCH, Xavier; ESTEVE, Albert; RECAÑO, Joaquín (2009). "Los modelos de poblamiento en España, 1986-2006". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 731-745.

GANDOY, Cristina; GONZALO, Àngel; GUMÀ, Jordi; LÓPEZ, Antonio (2009). "300 anys de migracions a Sant Just Desvern". SANTESMASES, Josep (dir.) *Els processos migratoris a les terres de parla catalana. De l'època medieval a l'actualitat. Actes del VII Congrés de la CCEPC (València 16, 17 i 18 d'octubre de 2008)*. Valls: Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Institut Ramon Muntaner, Federació d'Instituts d'Estudis Comarcals del País Valencià, Universitat de València, Acció Cultural del País Valencià, Cossetània Edicions. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, 6, pp. 533-560.

GIL ALONSO, Fernando; DOMINGO, Andreu (2009). "La complementariedad de la actividad de españoles y extranjeros: análisis sectorial y diferencias territoriales". MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; PONS, J. J.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *La inmigración internacional: Motor de cambios sociodemográficos y territoriales*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 213-219.

GIL ALONSO, Fernando; JIMÉNEZ, Eva (2009). "Tackling the Challenges Created by Demographic Change: Update; Country Annex; Statistical Annex". EUROPEAN COMMISSION. *Demography report 2008. Meeting social needs in an ageing society*. Luxembourg: Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, pp. 138-254.

JÁUREGUI, José Alfredo; ÁVILA, María de Jesús (2009). "México, país de tránsito para migrantes guatemaltecos camino a Estados Unidos". ANGUIANO, María Eugenia; CORONA, Rodolfo (coord.). *Flujos migratorios en la frontera Guatemala-México*. México, D.F.: Instituto Nacional de Migraciones, DGE Ediciones, S.A., Colección Migración, 7, pp. 247-279.

LÓPEZ COLÁS, Julián (2009). "Multiresidencia en España: perfiles sociodemográficos regionales". PONS, J. J.; MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *Territorio y movilidad interior de la población en España*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 277-285.

MIRET, Pau; AGUÍN, José Ramón (2009). "Reemplazo generacional en el mercado laboral español". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 215-226.

MIRET, Pau; GÓMEZ LEÓN, Madelín (2009). "Evolución de las salidas de la actividad laboral de los adultos mayores en España, período 1984-2004". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN GARCÍA, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 431-440.

MIRET, Pau; VIDAL, Elena (2009). "Evolución histórica de la vida laboral en España de 1976 a 2006". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN GARCÍA, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 227-238.

MIRET, Pau; VIDAL, Elena (2009). "Temporalidad en los contratos de los jóvenes inmigrantes en España". MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; PONS, J.J.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *La inmigración internacional: motor de cambios sociodemográficos y territoriales*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 301-308.

MÓDENES, Juan A. (2009). "Movilidad espacial: uso temporal del territorio y poblaciones vinculadas". PONS, J. J.; MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *Territorio y movilidad interior de la población en España*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 171-185.

MÓDENES, Juan A. (2009). "La tenencia de la vivienda de la población rural española: un (sub)sistema residencial en transformación". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 239-252.

ORTEGA, J. Antonio; DEL REY, L. Alberto (2009). "Efectos de la migración interna e internacional en el reemplazo de nacimientos. Análisis a nivel de Comunidades Autónomas españolas". PONS, J. J.; MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *Territorio y movilidad interior de la población en España*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 373-379.

RECAÑO, Joaquín (2009). "La movilidad geográfica de la población extranjera en España: factores sociodemográficos y territoriales". PONS, J.J.; MONTORO, C.; LÓPEZ, D.; BARCENILLA, Mª C. (ed.). *Territorio y movilidad interior de la población en España*. Pamplona: EUNSA-Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A., pp. 149-160.

VALLS, Miquel; ESTEVE, Albert; FRANCH, Xavier (2009). "Envejecimiento, despoblación y estructuras del poblamiento en España". LÓPEZ TRIGAL, Lorenzo; ABELLÁN, Antonio; GODENAU, Dirk (coord.). *Envejecimiento, despoblación y territorio*. León: Universidad de León, pp. 303-317.

VIDAL, Elena; GIL ALONSO, Fernando; DOMINGO, Andreu (2009). "The non-EU-25 female population in Spain: a factor analysis of labour market integration at regional level". KUHN, M.; OCHSEN, C. (eds.). *Labour markets and demographic change. Demographischer Wandel-Hintergründe und Herausforderungen*. Rostock (Alemania): VS Research, VS Verlag für Sozialwissenschaften, pp. 210-233.

Articles

BUENO, Xiana; VONO, Daniela (2009). "Pautas reproductivas de las madres latinoamericanas en Estados Unidos y España a inicios del siglo XXI". *Diálogos Latinoamericanos*, 15, pp. 94-113.

CABRÉ, Anna (2009). "Reflexiones sobre los cambios demográficos recientes en relación a las políticas públicas dirigidas a las familias". *Revista del Ministerio de Trabajo e Inmigración*. (Número extraordinario 1. Seminario "La Seguridad Social en la nueva situación social y económica: sostenibilidad, seguridad y confianza". Santander 2008), pp. 153-169.

CÁMARA, Antonio D. (2009). "Long term trends in height in Andalusia (1750-1950)". *Historia Agraria*, 47, pp. 45-67.

CORTINA, Clara; ESTEVE, Albert; CABRÉ, Anna (2009). "¿Con quiénes se unen los latinoamericanos en España? Respuestas a partir de tres fuentes estadísticas". *Notas de Población*, 86, pp. 19-38.

CORTINA, Clara; GARCÍA, Thaís; ESTEVE, Albert (2009). "Migración, ocupación y matrimonio: una aproximación a las relaciones de género en las parejas mixtas en España". *Estudios Demográficos y Urbanos*, 24 (2), pp. 293-321.

DEL REY, Alberto; CEBRIÁN, Mar; ORTEGA, J. Antonio (2009). "Despoblamiento y envejecimiento en Castilla y León durante el siglo XX. Análisis a través de la emigración femenina y la pérdida de nacimientos". *AGER, Revista sobre Despoblación y Desarrollo Rural*, 8, pp. 111-147.

DEVOLDER, Daniel; CABRÉ, Anna (2009). "Factores de la evolución de la fecundidad en España en los últimos 30 años". *Panorama Social* (monográfico "Familias en Transformación"), 10, pp. 23-39.

DOMINGO, Andreu; BAYONA, Jordi (2009). "Youths and Mediterranean Youth: from Aesthetics to Demography". *Quaderns de la Mediterrània*, 11, pp. 29-37.

DOMINGO, Andreu; CABRÉ, Anna (2009). "La tercera onada immigratòria a Catalunya". *Revista Avenç*, 350, pp. 30-39.

DOMINGO, Andreu; ESTEVE, Albert (2009). "La imagen estadística del Mediterráneo: aportaciones demográficas". *Nike, La Rivista delle Scienze Politiche*, 6 (1), pp. 69-86.

DOMINGO, A.; LEÓN, P.; GARCÍA, J. (2009). "El reagrupament familiar a la Província de Barcelona, 2004-2006: trets demogràfics i distribució territorial". *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 54, pp. 55-78.

ESTEVE, Albert; CORTINA, Clara; CABRÉ, Anna (2009). "Long Term Trends in Marital Age Homogamy Patterns: Spain, 1922-2006". *Population-E*, 64 (1), pp. 173-202.

ESTEVE, Albert; CORTINA, Clara; CABRÉ, Anna (2009). "L'écart d'âge entre époux en Espagne: tendances de long terme, 1922-2006". *Population-F*, 64 (1), pp. 183-214.

GIL ALONSO, Fernando; GARCÍA SOLER, Albert (2009). "La mortalidad en la infancia durante la Guerra Civil. Impacto territorial estimado a partir del Censo de 1940". *Reis. Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 127, pp. 55-91.

LÓPEZ, Luís Ángel; ESTEVE, Albert; CABRÉ, Anna (2009). "Uniones consensuales y matrimoniales en América Latina: ¿dos patrones de homogamia educativa?". *Papeles de Población*, 60, pp. 9-40.

MACINNES, John; PÉREZ DÍAZ, Julio (2009). "The Reproductive Revolution". *Sociological Review*, 57 (2), pp. 262-284.

MIRET, Pau (2009). "Transformación histórica de los modelos de emancipación familiar y de escolarización en España durante el siglo XX". *Sistema*, 211, pp. 91-107.

MIRET, Pau (2009). "Pautas y factores concomitantes en la formación y la disolución de la pareja en España: análisis longitudinal y patrones territoriales". *Estudios Geográficos*, LXX (267), pp. 491-529.

MIRET, Pau (2009). "L'accés a l'habitatge en l'emancipació juvenil". *La Revista online del CTEESC (Monogràfic "Parlem de l'habitatge dos anys després de la Llei")*. Publicació online: www.larevistactesc.cat/article.asp?cat=11&art=746

MÓDENES, Juan Antonio (2009). "Cap a un món urbà: fets (i supòsits) demogràfics, implicacions polítiques". *frc Revista de Debat Polític*, 19, pp. 40-43.

PUJOL, Hermínia; ORTIZ, Anna (2009). "Acadèmia i igualtat de gènere: només un miratge?". *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 55, pp. 129-145.

SABATER, A.; SIMPSON, L. (2009). "Enhancing the population census: a time series for sub-national areas with age, sex and ethnic group dimensions in England and Wales, 1991-2001". *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 35 (9), pp. 1461-1477.

SOLSONA PAIRÓ, Montserrat (2009). "Narrar la propia biografía después de un divorcio. Notas de un estudio cualitativo de interés para la demografía". *Estudios Geográficos*, LXX (267), pp. 633-660.

SPIJKER, Jeroen (2009). "Explanations for the age, sex, spatial and temporal structure of Czech mortality for the period 1987-97". *Environment and Planning A*, 41 (3), pp. 682-702.

SPIJKER, Jeroen; BLANES, Amand (2009). "Mortality in Catalonia in the context of the third, fourth and future phases of the epidemiological transition theory". *Demographic Research*, 20 (8), pp. 129-168.

Documents de treball "Papers de Demografia"²

MIRET, Pau; VIDAL, Elena (2009). "Labour trajectories of immigrant women in Spain: towards a social upward mobility?". *Papers de Demografia*, 352.

AJENJO, Marc (2009). "Els homes miren la televisió mentre les dones cuinen? Anàlisi de l'ús del temps reproductiu en les parelles biactives espanyoles". *Papers de Demografia*, 353.

DEVOLDER, Daniel; CABRÉ, Anna (2009). "Factores de la evolución de la fecundidad en España en los últimos 30 años". *Papers de Demografia*, 354.

MÓDENES, Juan Antonio (2009). "Dinámica reciente de la tenencia de la vivienda principal en España". *Papers de Demografia*, 355.

MIRET, Pau; VIDAL, Elena (2009). "L'estudi sociodemogràfic de la inactivitat laboral femenina a Espanya en funció de l'origen". *Papers de Demografia*, 356.

² Ordenats per número de *Papers de Demografia*.

DEVOLDER, Daniel; DOMINGO, Andreu; GALIZIA, Francesca (2009). "Interrelaciones entre migración internas y fecundidad en España en la segunda mitad del siglo XX". *Papers de Demografia*, 357.

DOMINGO, Andreu; LÓPEZ-FALCÓN, Diana; DEL REY-POVEDA, Alberto (2009). "Current Status and Trends of African Migration to Spain". *Papers de Demografia*, 358.

DEVOLDER, Daniel (2009). "The role of involuntary factors in explaining the gap between desired and realized fertility in developed countries. An analysis using a microsimulation model". *Papers de Demografia*, 359.

LÓPEZ GAY, Antonio; McCAA, Robert; ESTEVE, Albert (2009). "El estudio de la migración internacional latinoamericana a partir de la base de microdatos censales de IPUMS International". *Papers de Demografia*, 360.

Serveis

Biblioteca i Centre de Documentació

La biblioteca del Centre d'Estudis Demogràfics és la més important d'Espanya i l'única existent a Catalunya especialitzada en demografia i estudis de població. Des de la seva creació s'ha seguit el criteri de reunir i posar a l'abast de la comunitat científica i universitària totes les estadístiques demogràfiques espanyoles (des de 1860) i una extensa bibliografia sobre demografia espanyola i internacional. Conté un total de 9.541 volums registrats i 78 col·leccions de revistes especialitzades.

Biblioteca i Centre de Documentació del Centre d'Estudis Demogràfics

Serveis de la biblioteca:

- La biblioteca es troba oberta als membres de la comunitat científica i universitària.
- El catàleg de la biblioteca es pot consultar a la pàgina web del CED (www.ced.uab.es), on s'inclou una pàgina amb les adquisicions més recents.
- Es disposa d'una lectora-reproductora de microfites.
- A través dels terminals d'ordinador de la biblioteca es pot accedir a la base de dades pròpia, des d'on es poden obtenir llistats classificats per temes i autors.
- També es pot obtenir informació per mitjà del CD-ROM *Pop-Line*, una base de dades que permet l'accés a totes les publicacions mundials en matèria de població.
- A través de la xarxa informàtica de la UAB, sistema Gopher, es pot accedir als fons de totes les biblioteques de la universitat així com a la resta de biblioteques a nivell internacional, que estiguin connectades a aquesta xarxa.
- A petició de l'usuari, es podrà proporcionar, sempre d'acord amb la normativa vigent, reproduccions del material de la biblioteca.
- No hi ha servei de préstec.

Descripció del fons:**Catalogació mitjançant fitxes, amb registre d'entrada****Llibres**

- Nombre de fitxes enregistrades: 7.291
- Nombre de llibres enregistrats: 9.541

Revistes

- Col·leccions de revistes: 78
- Números de revistes enregistrats: 5.714

CD-ROM i altres suports multimèdia

- POP-LINE (1983-2000)
- MED-LINE (1996-2002)
- Diversos (Anuaris, Estadístiques, Congressos i altres): 126

Microfitxes

- UNITED NATIONS-*Demographic Yearbook* (1949-1982)
- INE:
  - Movimiento Natural de la Población (1858-1956)
  - Censos (1857-1940)
  - Nomenclàtor (1858-1940)
- Revista *Demography*, vol. 1 a 11 (1964-1974)
- *World Fertility Survey* (9 països)

Altres

- Dipòsit de l'ADEH de llibres i revistes
- Documentació de congressos: 498
- Tesis, Memòries d'Investigació i Treballs de Recerca de la UAB i d'altres centres d'investigació: 220
- Recull de premsa amb notícies relacionades amb temes demogràfics

Banc de dades

El Banc de Dades del CED facilita la tasca dels seus investigadors, proporcionant informació de forma ràpida i assessorant en el tractament de les bases de dades estadístiques, en particular, amb la gestió i adquisició dels fitxers de microdades.

De cara a l'exterior, s'atenen consultes sobre informació estadística de caràcter demogràfic en l'àmbit de Catalunya i Espanya, principalment, arribades a través del menú de consulta de la pàgina web (*contactar: Consultes i peticions de dades demogràfiques*), per telèfon o arribades directament al correu electrònic del personal del banc de dades.

Contingut del Banc de dades

La informació recopilada s'estructura en dos blocs ben diferenciats: les *dades històriques* (fins l'any 1975) i les *dades actuals* (a partir de 1975). Aquestes dades són molt més extenses per a Catalunya i amb una escala territorial més desagregada.

Tota la informació presenta un format estàndard per facilitar el seu posterior tractament, sobretot mitjançant la construcció de sèries temporals homogènies. Es disposa de més de 1.500 fitxers de dades estadístiques.

Dades històriques (fins a 1975)	Catalunya	<ul style="list-style-type: none"> . Arxius Parroquials . Dades poblacionals anteriors als Censos Oficials 1708-1842 . Censos i Padrons, de 1717-1718 a 1975 . Fogatges, 1497, 1515 i 1553 . Migracions, 1962-1974 . Moviment Natural de la Població, 1860-1974 . Nomenclàtors, 1858, 1860, 1873, 1877, 1888 i decennals 1900-1970
	Espanya	<ul style="list-style-type: none"> . Estructures per sexe i edat de la població dels Censos i Padrons, 1900-1970 . Agregacions i segregacions municipals, 1842-2001 . Alteracions dels municipis en els Censos de Població, des de 1842 (inclou poblacions de fet i de dret i total de llars)
Dades actuals (des de 1975)	Catalunya	<ul style="list-style-type: none"> . Censos i Padrons, 1975-2001 . Padrons Continus, 1998-2008 . Migracions, 1975-1985 . Moviment Natural de la Població, 1975-2007 . Nomenclàtors de 1981, 1991, 1998 i anuals de 2000 a 2008 . Estadística de Variacions Residencials, 1988-2008
	Espanya	<ul style="list-style-type: none"> . Estructures per sexe i edat de la població dels Censos i Padrons, 1975-2001 . Padrons Continus, 1998-2008 . Moviment Natural de la Població, 1975-2007 . Estadística de Variacions Residencials, 1988-2008 . Estimaciones de la Población Actual, 2002-2009

A continuació es relacionen els diversos organismes estadístics dels que provenen els fitxers de microdades:

- . **Censo de Población y Viviendas de 1991 (INE)**
  - Fitxers provincials de persones (mostra del 10%)
  - Fitxers provincials de llars (mostra del 5%)
  - Fitxers provincials d'habitatges (mostra del 10%)
- . **Encuesta Sociodemográfica de 1991 (INE)**
- . **Cens de Població i Habitatge de 1991 (IDESCAT)**
  - Fitxer Catalunya de persones (mostra del 4%)
  - Fitxer Catalunya de llars (mostra del 20%)
  - Fitxer Catalunya d'habitatges (mostra del 20%)
- . **Estadística de població de 1996 (IDESCAT)**
  - Fitxer Catalunya de llars (mostra del 20%)
- . **Censo de Población y Viviendas de 2001 (INE)**
  - Fitxers provincials de persones-llars (mostra del 5%)
  - Fitxers provincials d'habitatges-edificis (mostra del 10%)
- . **Panel de Hogares de la UE 1994-2001 (EUROSTAT)**
- . **Movimiento Natural de la Población (INE)**
  - Naixements (sense causa de mort) 1975-2007
  - Parts 1975-2007
  - Morts fetals tardanes 1975-2007
  - Matrimonis 1976-2007
  - Defuncions (sense causa de mort) 1975-2007
  - Defuncions (amb causa de mort) 1975-2007
- . **Encuesta Nacional de Inmigrantes 2007 (INE)**
- . **Muestra Continua de Vidas Laborales 2006-2007 (MTIN Seguridad Social)**
- . **Estadística de Divorcios 1996-2007 (INE)**
- . **Estadística de Variaciones Residenciales 1988-2008 (INE)**
- . **Encuesta de Fecundidad 1995 i 1999 (INE)**
- . **Encuesta de Población Activa (INE)**
  - Resultats trimestrals (3er. trimestre de 1976 a 2on. trimestre de 2009)
  - Fitxer de panel 1976-2003
- . **Encuesta de Discapacitados, Deficiencias y Estado de Salud 1999 (INE)**
- . **Encuesta de Presupuestos Familiares (INE)**
  - (Des del 3er. trimestre de 1997)

Durant el 2009 s'han actualitzat les principals sèries de dades demogràfiques amb les darreres dades disponibles, tant per Espanya com per Catalunya: de Població, a 1 de gener de 2009 del *Padró Continu* i a 1 de cada mes de 2009 de la *Estimació de Població Actual*; del *Moviment Natural de la Població*, amb dades de 2007 i de l'*Estadística de Variacions Residencials*, per l'any 2008.

Al 2009 s'ha signat un conveni amb l'Idescat *Avaluació de les dades del padró continu a escala municipal per a Catalunya (període 2004-2008)*, seguint la sèrie d'estudis sobre fonts estadístiques realitzats anteriorment al CED.

En relació als fitxers de microdades, durant el 2009 s'han adquirit tots els fitxers referents a continuació de sèries com són els del MNP, l'EVR i l'EPA, a més d'algunes peticions a mida sobre dades del *Padró Continu*.

Pàgina web

La pàgina web canalitza la difusió digital de tota l'activitat duta a terme al CED i/o pels membres d'aquest Centre, a més de facilitar informació d'interès demogràfic en forma d'enllaços, dades demogràfiques i bibliografia actualitzada. En els apartats de *Personal*, *Memòria CED* i *Activitats*, s'inclouen les principals informacions sobre el funcionament del CED: l'accés *Personal* presenta l'organigrama de la plantilla actual, amb informació específica de cada investigador; els apartats de *Memòria* i *Activitats* recullen les activitats de recerca, formació i difusió dutes a terme, en perspectiva històrica la primera, i del més recent, la segona.

A *Docència i Formació*, *Recerca*, *Publicacions* i *Congressos*, es concentra la part més important de la pàgina: a *Docència* es recopila la informació sobre els estudis oficials de postgrau, que comprenen el *Màster en Estudis Territorials i de la Població* especialitat de *Demografia* i els estudis de *Doctorat en Demografia*, que organitza la UAB en col·laboració amb el CED; a l'apartat de *Recerca* s'informa dels projectes en curs que s'estan realitzant, provinents de Convocatòries Públiques o de Convenis, així com Tesis Doctorals lligides o dirigides, Grups de Recerca i Estadets al CED; a *Publicacions* es troba la relació de llibres, obres col·lectives, llibres editats, articles i Tesis Doctorals, en els que han participat els membres del CED, així com també els documents de treball *Papers de Demografia*, editats pel CED; l'apartat de *Congressos* es dedica a les participacions en congressos o trobades científiques.

El darrer grup d'apartats de la pàgina web es pot considerar d'utilitat general: en *Banc de Dades*, *Biblioteca*, *Enllaços* i *Novetats*, es presenten diverses informacions, des de dades demogràfiques de Catalunya i Espanya, a les últimes novetats referides a la demografia catalana, espanyola i mundial. Des de l'apartat *Biblioteca*, es pot consultar el catàleg del fons bibliogràfic disponible.

A partir dels continguts de la pàgina web, es genera mensualment el *Butlletí Electrònic del CED* que informa de les activitats del Centre, d'aquelles en les que participen els seus investigadors així com d'altres novetats d'interès demogràfic. El butlletí s'envia a aquelles persones que s'han registrat com usuaris en l'apartat de *Banc de Dades* i han indicat que volen rebre informació.

Durant l'any 2009 s'ha començat a treballar en el projecte de renovació de la plana web. El plantejament general de les millores a fer es va basa en tres grans eixos: 1) millorar les capacitats de visualització i accessibilitat de la plana web, sobretot per potenciar la difusió de les activitats del CED; 2) implantar un Gestor Documental, per facilitar la tasca de gestió i difusió de la recerca i de la formació desenvolupades en el CED; i 3) crear un espai d'Intranet per ubicar-hi diversos continguts compartits.

Les consultes realitzades durant el 2009 amb diverses empreses especialitzades i amb el Servei d'Informàtica de la UAB, ens han permès acabar de definir les possibilitats reals d'implantació dels requeriments previstos.

Congressos, seminaris, jornades i reunions professionals

Periòdicament s'organitzen seminaris interns per a la difusió de l'estat de les recerques en curs. També es convida a experts i investigadors que exposen els seus darrers treballs dins el marc dels Estudis de Postgrau que el CED realitza conjuntament amb el Departament de Geografia de la UAB: *Estudis de Doctorat en Demografia* i *Màster en Estudis Territorials i de la Població*, especialitat *Demografia*.

Organització de congressos i jornades

Jornades "Ocupació i Recerca en Demografia"

Organitzades pel Centre d'Estudis Demogràfics. Aquestes Jornades s'emmarquen dins les activitats commemoratives del 25è aniversari del CED. Bellaterra, 5 i 6 de novembre de 2009.

Les principals aportacions de les Jornades, la llista de participants i l'àlbum fotogràfic es pot consultar a:

www.ced.uab.es/index.php?module=pages_etter&func=viewpub&tid=8&pid=266

Participants a les Jornades

Programa de les Jornades

Dijous 5 de novembre

Inauguració de les Jornades

- Anna Cabré (Directora del Centre d'Estudis Demogràfics / Catedrática del Departament de Geografia, UAB)
- Antoni Fernández-Pérez (Secretari General del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya)

Anna Cabré i Antoni Fernández-Pérez durant la inauguració de les Jornades

L'entorn professional: la demografia aplicada

Sessió I: L'Administració autonòmica

Moderador: Joaquín Recaño (Departament de Geografia, UAB / Centre d'Estudis Demogràfics)

- Ramon Arribas (Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible, Generalitat de Catalunya)
- Magda García López (Secretaria de la Immigració, Generalitat de Catalunya)
- Anna Mompert i Xavier Salvador (Departament de Salut, Generalitat de Catalunya)
- Ricard Gènova (Consejería de Sanidad, Comunidad de Madrid) *

Ponents i moderador de la Sessió I

Sessió II: L'Administració comarcal

Modera: Amand Blanes (Centre d'Estudis Demogràfics / Departament de Geografia, UAB)

- Mª Helena Clavera (Consell Comarcal de la Garrotxa)
- Núria Maynou (Consell Comarcal del Vallès Oriental)
- Àngel Tarríño (Consell Comarcal del Baix Llobregat)
- Llorenç Casanova (Consell Comarcal de l'Alt Camp) *

Amand Blanes i Mª Helena Clavera

Sessió III: L'Administració local-I

Modera: Juan A. Módenes (Departament de Geografia, UAB / Centre d'Estudis Demogràfics)

- Josep Mª Canals (Àrea de Desenvolupament Econòmic, Diputació de Barcelona) *
- Mireia Juncadella (Àrea d'Igualtat i Ciutadania, Diputació de Barcelona)
- Marta Solé (Àrea d'Igualtat i Ciutadania, Diputació de Barcelona)
- Roger Roca (Servei de Promoció Econòmica, Ajuntament de Sabadell) **
- Marina Valor (Gabinet d'Alcaldia, Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat) **

Ponents i moderador de la Sessió III

Sessió IV: L'Administració local-II

Modera: Fernando Gil-Alonso (Centre d'Estudis Demogràfics)

- Felisa González (Servei d'Estadística, Ajuntament de Viladecans)
- Jordi Pascual (Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona)
- Jordi Arderiu (Servei d'Estudis i Planificació, Ajuntament de Mataró)
- Anna Punyet (Servei de Promoció Econòmica, Ajuntament de Vilanova i la Geltrú) *
- Carlos Pardo (Àrea de Promoció Econòmica i Ocupació, Ajuntament de Barberà del Vallès) **

Ponents i moderador de la Sessió IV

Sessió V: Altres àmbits professionals

Modera: Rocío Treviño (Centre d'Estudis Demogràfics)

- Blanca Lázaro (Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques)
- Esther Sánchez Sánchez (Obra Social Fundació "La Caixa")
- Carles E. López Folgueira (Netmaps SA-Headquarters)
- Isabel Serrano (Escola de Mossos d'Esquadra, Generalitat de Catalunya)

Ponents i moderadora de la Sessió V

Divendres 6

L'entorn investigador: la recerca en demografia

Sessió VI: Els centres de recerca i organismes internacionals

Modera: Anna Cabré (Centre d'Estudis Demogràfics / Departament de Geografia, UAB)

- Ciro Martínez i Magda Ruíz * (Centro Latinoamericano y Caribeño de Demografía)
- Marta Roig (Divisió de Població, Nacions Unides) *
- Julio Pérez Díaz * i Clara Cortina (Centro de Ciencias Humanas y Sociales, CSIC)
- Albert Esteve (Centre d'Estudis Demogràfics)

Ponents i moderadora de la Sessió VI

Sessió VII: Docència i recerca a les Universitats-I

Modera: Montserrat Solsona (Departament de Geografia, UAB / Centre d'Estudis Demogràfics)

- Montserrat Llonch (Departament d'Economia i Història Econòmica, UAB)
- Enric Mendizábal (Departament de Geografia, UAB)
- Marc Ajenjo (Departament de Sociologia, UAB)
- L. Alberto del Rey (Departament de Sociologia, Universidad de Salamanca)

Ponents i moderadora de la Sessió VII

Sessió VIII: Docència i recerca a les Universitats-II

Modera: Daniel Devolder (Centre d'Estudis Demogràfics / Departament d'Economia i Història Econòmica, UAB)

- Arlinda García-Coll (Departament de Geografia Humana, UB)
- Cristina López-Villanueva (Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les CCSS, UB)
- A. Miguel Solana (Departament de Geografia, UAB)
- Joan Alberich (Unitat Predepartamental de Geografia, URV)

Ponents i moderador de la Sessió VIII

Debat: La recerca aplicada i bàsica en Demografia

Modera: Andreu Domingo (Centre d'Estudis Demogràfics / Departament de Geografia, UAB)

- Juan A. Módenes (Departament de Geografia, UAB / Centre d'Estudis Demogràfics)
- Montserrat Solsona (Departament de Geografia, UAB / Centre d'Estudis Demogràfics)

Cloenda de les Jornades

- Anna Cabré (Directora del Centre d'Estudis Demogràfics / Catedràtica del Departament de Geografia, UAB)
- Antoni F. Tulla (Membre del Consell de Govern del Centre d'Estudis Demogràfics / Director del Departament de Geografia, UAB)

Anna Cabré i Antoni F. Tulla
durant la cloenda de les Jornades

Notes:

- * Ponents que excusaren la seva assistència
  - ** Ponents que no figuren en el programa imprès
-

Organització d'altres reunions professionals

Exposició i presentació dels pòsters dels alumnes del Mòdul d'Anàlisi Demogràfica, del Màster en Estudis Territorials i de la Població. Curs 2008-2009

Organitzat per Daniel Devolder i Albert Esteve (CED), professors del Mòdul d'Anàlisi Demogràfica. Bellaterra, 4 de març de 2009.

Autors i títols dels pòsters:

- Timothy L.M. Riffe: "Family patterns in the developing world: union formation in contextual perspective".
- Xavier Vallès: "Determinants de l'esperança de vida al món".
- Elsa Ortiz: "Interacciones entre nivel educativo y eventos del ciclo de vida"
- Jordi Gumà: "Salut autopercebuda a Espanya (1987-2006). Aspectes demogràfics i aplicacions potencials"
- Sonia Chager: "Altas por omisión de extranjeros en Cataluña (2004-2007)".
- Morgane Raymond: "La migración Subsahariana a Cataluña"

Organització de seminaris

- Isabel Pujadas
Universitat de Barcelona
"Migrar de la ciutat i viure en urbanitzacions disperses. El cas de la Regió Metropolitana de Barcelona", Conferència de cloenda del curs *Demografia Urbana i Migracions* del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia
29 de gener de 2009.

Isabel Pujadas, a la Sala Àngels Torrents

- Eva Bernhardt
 Professora de la Stockholm University Demography Unit (SUDA), Estocolm (Suècia)
 “Actituds, comportaments familiars i polítiques públiques a Suècia”, Curs intensiu dins el mòdul *Demografia Social*, del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia
 Del 14 al 23 d’abril de 2009.

Eva Bernhardt, Montserrat Solsona –coordinadora del mòdul- i alumnes del Curs

- Tiziana Nazio
 Professora del Dipartimento di Scienze Sociali de la Università degli Studi di Torino (Itàlia)
 “Introduction to Event History Analysis Using STATA”, Seminari impartit en el marc del Doctorat en Demografia
 Del 8 al 12 de juny de 2009.

- Ciro Martínez Gómez
 Centro Latinoamericano y Caribeño de Demografía, Santiago de Chile (Xile)
 Seminari: “Envejecimiento, transferencias intergeneracionales y bono demográfico”
 9 de novembre de 2009.

Ciro Martínez impartint el Seminari

Seminaris de Recerca Doctoral

Els Seminaris de Recerca Doctoral, organitzats pel Centre d’Estudis Demogràfics, tenen per objectiu presentar, a cada sessió, un projecte de Tesi del Doctorat en Demografia.

- Xiana Bueno
 “Los comportamientos demográficos diferenciales en la formación de la familia de la población inmigrada en España
 Direcció: Andreu Domingo
 19 de novembre de 2009.

Xiana Bueno iniciant l’exposició

- Brenda Yépez
 “Población y hogares en Venezuela: una aproximación prospectiva al horizonte 2020
 Co-direcció: Juan A. Módenes i Julián López-Colás
 26 de novembre de 2009.

Brenda Yépez durant la presentació

- Teresa A. Cusidó
"El Moviment Natural de la Població, 1858-1974: origen, mètode i aspectes normatius"
Co-direcció: Anna Cabré i Albert Esteve
4 de desembre de 2009.

Teresa A. Cusidó durant l'exposició

- Daniela Vono
"¿Preferidos y aventajados? El proceso de asentamiento de la población latinoamericana en España"
Direcció: Andreu Domingo
17 de desembre de 2009.

Daniela Vono a l'inici del Seminari

Participació a congressos, seminaris i jornades

Jornades "I la teva com és? Monoparentalitats i diversitat familiar"

Organitzades per la Secretaria de Polítiques Familiars i Drets de Ciutadania de la Generalitat de Catalunya i Grup de Recerca COPOLIS-Benestar, Comunitat i Control Social del Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions, de la Universitat de Barcelona. Barcelona, 12 i 13 de febrer de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Rocío Treviño: "La homogeneïtzació i des-homogeneïtzació de la monoparentalitat. Algunes reflexions des de la demografia".

Séminaire Comparaisons Européennes- Les lundis de l'INED

Organitzat per l'Institut National d'Études Démographiques (INED). París (França), 2 de març de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Albert Esteve: "The harmonization of international census microdata for demographic research: the IPUMS project".

Jornada "Instruments per a la gestió de la immigració"

Organitzada per l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania (Diputació de Barcelona) i per la Delegació del Govern a Catalunya. Barcelona, 12 de març de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Andreu Domingo: "Evolució dels fluxos migratoris a Catalunya: situació actual"

The Third Annual Understanding Population Trends and Processes Workshop, 2009 (UPTAP)

Organitzat per l'Economic & Social Research Council. Leeds (Regne Unit), 24 de març de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Albert Sabater: "Estimating segregation and diversity of ethnic groups over time".

Conference "Family, Migration and Housing"

Organitzat pel Research Group "Residential Choice in a Family and Socio-spatial Context". Amsterdam (Països Baixos), 2 i 3 d'abril de 2009.

Participants del CED (amb ponència):

- Juan A. Módenes: "Being young and becoming homeowner during a housing boom. Spain at the turn of the century".
- Joaquín Recaño (amb Verónica de Miguel): "Family and gender determinants of internal migration of foreigners in Spain".

35th Annual Young Statisticians Meeting

Organitzada per la Royal Statistical Society. Glasgow (Regne Unit), 7 d'abril de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- John MacInnes: "Recent developments in quantitative methods in the social sciences"

Association of Social Anthropologists (ASA09): "Anthropological and archaeological imaginations: past, present and future"

Organitzada per l'Association of Social Anthropologists i per la Bristol University. Bristol (Regne Unit), 8 d'abril de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- John MacInnes: "Teaching quantitative methods to social anthropology undergraduates".

The British Sociology Association (BSA) Annual Conference 2009: "The Challenge of Global Social Inquiry"

Organitzat per la British Sociology Association i per la University of Cardiff. Cardiff (Regne Unit), del 16 al 18 d'abril de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- John MacInnes: "Teaching quantitative methods to sociology undergraduates".

V Congrés Català de Sociologia "Immigració i Societat Catalana"

Organitzat per l'Associació Catalana de Sociologia. Bellaterra, 17 i 18 d'abril de 2009.

Participants del CED:

Amb ponència:

- Andreu Domingo: "Immigració estrangera a Catalunya: característiques sociodemogràfiques i distribució territorial".

Amb comunicació:

- Jeroen Spijker i Antonio D. Cámara (amb Julio Pérez): "Canvis generacionals de l'estatura a l'Espanya del segle XX".

- Marc Ajenjo: "Els homes miren la televisió mentre les dones cuinen? Anàlisi de l'ús del temps reproductiu en les parelles biactives espanyoles".

- Andreu Domingo (amb Jordi Bayona): "Gènere, llars i immigració internacional a Catalunya".

- Montserrat Solsona: "Després d'una ruptura d'una unió amb fills: quina visió es té de la pròpia família? Notes d'un estudi qualitatiu".

- Jeroen Spijker (amb Carles Simó): "Trajectòries postdivorci a Espanya i a Europa".

- Rocío Treviño: "Nuevos datos sobre los perfiles de la monoparentalidad en España".

- Diana López-Falcón, Andreu Domingo, L. Alberto del Rey i Morgane Raymond: "Migració i població subsahariana a Catalunya: el perfil demogràfic".

- Elena Vidal i Pau Miret: "L'estudi sociodemogràfic de la inactivitat laboral femenina a Espanya en funció de l'origen".

Population Association of America. 2009 Annual Meeting

Organitzada per la Population Association of America (PAA). Detroit (EUA), del 30 d'abril al 2 de maig de 2009.

Participants del CED (amb pòster):

- Jeroen Spijker: "Current characteristics of living arrangements following bereavement in Europe and the U.S."
- Antonio D. Cámara: "Population, health and nutrition in Spain (18th-20th Centuries)"
- Albert Esteve, L. Alberto del Rey (amb Clara Cortina): "Pathways to union formation of international migrants in Spain".
- Albert Esteve (amb Antonio López-Gay): "The spatial distribution of intermarriage in Spain: a test of competing hypotheses".
- Jeroen Spijker (amb Leo van Wissen): "Socioeconomic determinants of male mortality in Europe: the absolute and relative income hypotheses revisited".

Participants del CED a la PAA, 2009 Annual Meeting

First Workshop: "Disseminating scientific information on Population: who does what in Europe"

Organitzat per l'European Population Partnership. París (França), 4 i 5 de maig de 2009.

Participants del CED (amb ponència):

- Anna Cabré i Andreu Domingo: "Activities and experiences in Spain".

IV Encuentro Nacional de Demógrafos y Estudiosos de la Población: "Cambio demográfico en las ciudades y regiones de Venezuela: implicaciones para el desarrollo"

Organitzat per l'Asociación Venezolana de Estudiosos de la Población (AVEPO). Guayana (Veneçuela), del 13 al 15 de maig de 2009.

Participant del CED (amb comunicació):

- Thaís García: "Las migraciones internas en Venezuela. Especificidades territoriales de los movimientos migratorios del período reciente".

International Workshop on "The future of family support for older people"

Organitzat per l'European Association for Population Studies (EAPS), Working Group on Demographic Change and Support for Older People i per l'Economic and Social Research Council (ESRC)-UK, Programme on Modelling Ageing Populations to 2030 (MAP2030). Londres (Regne Unit), 14 i 15 de maig de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Fernando Gil-Alonso: "How could ageing be counteracted? Building a simplified comparative model to forecast ageing and to assess the impact of population ageing, employment trends and immigration level up to 2030 in the EU-27 Member States".

Jornades: "Parejas binacionales/ biculturales e hibridación transcultural. Realidades y tendencias del cambio cultural en las sociedades multiculturales"

Organitzades pel Centro de Estudios Andaluces i pel Departamento de Sociología de la Universidad de Sevilla. Sevilla, 20 i 21 de maig de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Albert Esteve: "Las parejas mixtas en España: crecimiento, singularidades demográficas y pautas diferenciales por origen".

International Workshop on "The policy use of quantitative and qualitative indicators of integration"

Organitzat pel IUSSP Scientific Panel on the Integration of Migrants i per l'Institut National d'Études Démographiques (INED). París (França), 25 i 26 de maig de 2009.

Participants del CED (amb ponència):

- Fernando Gil-Alonso i Andreu Domingo: "Proposing a new set of indicators to measure the integration of foreign immigrant workers in the receiving country labour market: substitution, competition and segregation".

XLVI Riunione Scientifica SIEDS: "Povertà ed esclusione sociale"

Organitzada per la Società Italiana di Economia, Demografia e Statistica (SIEDS) i per la Facoltà di Economia i Dipartimento di Statistica "Giuseppe Parenti". Florència (Itàlia), del 28 al 30 de maig de 2009.

Participants del CED (amb comunicació):

- Daniel Devolder, Andreu Domingo i Francesca Galizia: "Interrelaciones entre migración interna y fecundidad en España durante el siglo XX".

5  Congreso Internacional Ciudad y Territorio: "Estrategias de Transformación y Gestión de la Ciudad; Perspectivas y Nuevas Tecnologías"

Organitzat pel Centre de Política de S l i Valoracions de la Universitat Polit cnica de Catalunya. Barcelona, del 2 al 4 de juny de 2009.

Participants del CED (amb comunicació):

- Joaquín Recaño i Juan Parejo: "La movilidad residencial de los extranjeros en la Comunidad de Madrid".

Foro Internacional de Alto Nivel sobre Salud Sexual y Reproductiva

Organitzat per l'Agencia Española de Cooperación al Desarrollo (AECID), FNUAP, UNIFEM i Grupo GIE. Madrid, del 22 al 24 de juny de 2009.

Participant del CED (a la taula rodona):

- Montserrat Solsona: "El Cairo+15 y consecución de los Objetivos del Milenio".

Seventh Meeting of the "European Network for the Sociological and Demographic Study of Divorce"

Organitzada pel Research Centre for Longitudinal and Life Course Studies (CELLO). Antwerp (Bèlgica), 25 i 26 de juny de 2009.

Participants del CED (amb comunicació):

- Jeroen Spijker, Montserrat Solsona (amb Carles Simó): "Postdivorce in Europe. Repartnering, new maternities and paternities".

Congrés Europeu de l'European Network for Housing Research "ENHR09 Prague: Changing Housing Markets: Integration and Segregation"

Organitzat per l'Institute of Sociology de l'Academy of Sciences of the Czech Republic, per la Charles University de Prague i per la University of Economics de Prague. Praga (República Txeca), del 28 de juny a l'1 de juliol de 2009.

Participant del CED (amb comunicació):

- Fernando Gil-Alonso (amb Jordi Bayona): "Has international immigration counteracted suburbanisation? Differences in Residential Mobility patterns between national and foreign populations within the Barcelona Metropolitan Region (1998-2007)".

Popfest 2009, Conference

Organitzada per la British Society for Population Studies. Londres (Regne Unit), del 2 al 4 de juliol de 2009.

Participants del CED (amb comunicació):

- Celia Fernández-Carro: "Residential Context of the Spanish Elderly Population in the Early 21st Century".
- Tha s García-Pereiro: "Factors influencing actual union status in young adults: evidences from the Spanish case".
- Juan Parejo: "The residential mobility of foreigners in Madrid Metropolitan Area".

2nd International Conference on Geographies of Children, Youth and Families: "Diverse Childhoods in International Contexts: Gender and other Social and Cultural Differences"

Organitzat pel Grup de Recerca de Geografia i Gènere, pel Departament de Geografia de la UAB; Geographies of Children, Youth and Families Working Group de la Royal Geographical Society / Institute of British Geographers; i Children's Geographies: a Taylor and Francis Journal. Bellaterra, del 16 al 18 de juliol de 2009.

Participants del CED (amb comunicació):

- Diana López Falcón i Andreu Domingo (amb Jordi Bayona): "Immigrant children in Catalonia: a demographic and geographical approach".

Annual Conference of the Royal Geographical Society "Migration, Mixing and Ethnic Integration"

Organitzat per la Royal Geographical Society. Manchester (Regne Unit), del 26 al 28 d'agost de 2009.

Participants del CED (amb comunicació):

- Joaquín Recaño (amb Roberta Pace i Verónica de Miguel): "The spatial patterns and determinants of internal migration of foreigners in Italy and Spain".
- Albert Sabater (amb Jordi Bayona): "Residential segregation and diversity in Barcelona after unprecedented international migration".

XXVII Congreso de la Asociación Latinoamericana de Sociología

Organitzat per l'Asociación Latinoamericana de Sociología (ALAS) i per la Universidad de Buenos Aires. Buenos Aires (Argentina), del 31 d'agost al 4 de setembre de 2009.

Participant del CED (amb comunicació):

- Victoria Prieto (amb Martín Koolhaas): "Uruguayos en España: Características sociodemográficas y vínculos con Uruguay".

Sixth IMISCOE Annual Conference

Organitzat per la Xarxa Internacional Migration Integration and Social Cohesion-IMISCOE. Estocolm (Suècia), 10 i 11 de setembre de 2009.

Participant del CED (amb comunicació):

- Daniela Vono (amb Jordi Bayona): "Homeownership and Immigrants' housing careers in Spain".

IV Congreso Internacional Hispano Mexicano "La ciudad contemporánea: procesos de transición, cambio e innovación"

Organitzat per la Universidad del País Vasco. Bilbao, 10 i 11 de setembre de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Joaquín Recaño: "La transición de la alfabetización en España: contrastes sociales y territoriales".

VI Congreso sobre las Migraciones en España

Organitzat per l'Equipo de Sociología de las Migraciones Internacionales (ESOMI) de la Universidad de A Coruña. A Coruña, del 17 al 19 de setembre de 2009.

Participants del CED:

Amb comunicació:

- Andreu Domingo, Fernando Gil-Alonso i Francesca Galizia: "De la expansión económica a la crisis: cambios en los factores demográficos de inserción laboral de la población extranjera en España e Italia".
- Fernando Gil-Alonso: "Bajas por caducidad padronales y renovación de tarjetas de residencia temporales: comparación de dos instrumentos para estimar las salidas de extranjeros de España".
- Daniela Vono i L. Alberto del Rey: "Matrimonios mixtos e integración en España. Trayectorias matrimoniales de la población inmigrante".
- Pau Miret i Elena Vidal: "Labour trajectories of immigrant women in Spain: towards a social upward mobility?".

- Pau Miret i J. Ramón Aguín: "Structure and characteristics of immigrant population at the moment of their insertion in the Spanish Labor Market".

Amb pòster:

- Diana López-Falcón i Joaquín Recaño: "Un análisis territorial de los determinantes contextuales de la segregación escolar en Cataluña 2000-2007".

- Albert Esteve i Xiana Bueno: "Tras el rastro estadístico de las uniones de inmigrantes en España".

- Xiana Bueno (amb Clara Cortina): "La formación de la pareja como vehículo de integración de la población inmigrada en España: un análisis de la cohabitación".

XXVI IUSSP International Population Conference

Organitzat per la International Union for Scientific Study of Population (IUSSP), Marrakech (Marroc), del 27 de setembre al 2 d'octubre de 2009.

Grup de participants del CED a la XXVI IUSSP International Population Conference

Participants del CED:

Coordinació de sessió:

- Daniel Devolder: "Childlessness in developed countries"

Amb comunicació:

- Antonio López Gay i Joaquín Recaño: "The role of central cities in urban socio-demographic changes in Southern Europe: an analysis of individuals moving into, out of and within inner cities in Spain".

- Albert Sabater (amb Nissa Finney): "Demographic explanations for changes in ethnic residential segregation across the life course".

- Antonio D. Cámara, Jeroen Spijker, Amand Blanes (amb Julio Pérez-Díaz): "A integrative approach to health transition: trends in mortality and nutritional status in Spain during the 20th Century".

- Joaquín Recaño (amb Verónica de Miguel): "The internal migration of foreigners in developed countries: a cross-national comparative study with census data".

- Montserrat Solsona, Jeroen Spijker (amb Carles Simó): "Atlas of divorce and post-divorce indicators in Europe".

- Fernando Gil-Alonso, Andreu Domingo (amb Jordi Bayona): "Mediterranean Europe and the Maghreb: are migration flows determined by differences in population structure?".

- Elena Vidal i Pau Miret: "Labour trajectories of immigrant women in Spain: towards a social upward mobility?".

- L. Alberto del Rey (amb M^a del Mar Cebrian): "A double depopulation process in the interior of Spain during the XXth century: migration and "missing" births in the region of Castile-Leon".

- Albert Esteve, L. Alberto del Rey (amb Clara Cortina): "Pathways to family formation of international migrants in Spain".

- Albert Esteve, Timothy Riffe (amb Robert McCaa): "Educational homogamy in the developing world".

- Montserrat Solsona: "When a love story ends: which biographies became relevant?".

- Daniel Devolder: "The role of involuntary factors in explaining the gap between desired and realized fertility in developed countries".

Amb pòster:

- Laia Ferrer: "When there are more important reasons behind consistent contraceptive protection".

- Xiana Bueno (amb Clara Cortina): "Marriage and cohabitation patterns in an immigration country: specificities of Latin-American migrants in Spain".

- Pau Miret, Rocío Treviño (amb M. José González): "Are cohabiting and being married different? Differences in the socio-demographic composition of partnerships in Western European countries".
- Brenda Yépez, Julián López-Colás i Juan A. Módenes: "Households and housing in Venezuela: a prospective approach to 2016".
- Daniela Vono (amb Jordi Bayona): "Residential segregation between Latin American population in Spain: an analysis on territorial integration".

Daniela Vono davant del pòster presentat a la XXVI IUSSP International Population Conference

- Juan A. Módenes, Julián López-Colás i Brenda Yépez: "A demographic view of the recent housing boom in Spain: the case of Catalonia".
- Madelín Gómez-León (amb Esther Mª León): "Aging of Cuban population as a consequence of low fertility conditions and international migration".
- Madelín Gómez-León (amb Esther Mª León): "Differential of healthy life expectancy in Havana City, Cuba: socioeconomic factors associated with disabilities and diseases in older adults by sex".
- J. Ramón Aguí: "Cohort replacement in the Spanish labour market".
- Joana Mª Pujades Mora (amb Isabel Moll i Pere Sales): "Health policy and population health in Spain, a case study: Mallorca, 1860-1930".

Workshop:

- Antonio D. Cámara: "High Impact Research: Improving health outcomes through research".

Assistència:

- Anna Cabré, Hermínia Pujol, Francesca Galizia, Sonia Chager, Celia Fernández, Albert García, Thaís García, Jordi Gumà, Diana López, Elsa Ortiz, Juan Parejo, Victoria Prieto i Pilar Zueras.

Seminari "Popolazione, Sviluppo e Ambiente nel Bacino Mediterraneo e in America Latina"

Organizat pel Dipartimento di Scienze Economiche, Aziendali e Statistiche de la Facoltà di Scienze Politiche de la Università degli Studi di Milano i pel Dipartimento per lo Studio delle Società Mediterranee (DSSM) de la Università di Bari. Gargnano (Itàlia), 12 i 13 d'octubre de 2009.

Participants del CED (amb comunicació):

- Francesca Galizia i Thaís García-Pereiro: "Coabitazione e matrimonio, uno studio comparativo tra Italia e Spagna".

Conference of European Statisticians. Joint UNECE / Eurostat Meeting on Population and Housing Censuses

Organizat per la United Nations Statistical Commission and Economic Commission for Europe (UNECE) i per la Statistical Office of the European Communities-EUROSTAT. Ginebra (Suïssa), del 28 al 30 d'octubre de 2009.

Participants del CED (amb ponència):

- Albert Esteve, Antonio López-Gay i Joan García-Román (amb Robert McCaa i Wendy Thomas): "Entrusting census microdata and metadata for timely integration and dissemination via the IPUMS-EurAsia and IECM initiatives, 2010-2014"

Seminari Regional "Las familias latino-americanas interrogadas. Hacia la articulación del diagnóstico, la legislación y las políticas"

Organitzat per la Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL)-Nacions Unides. Santiago de Chile (Xile), 29 i 30 d'octubre de 2009.

Participant del CED (amb la Conferència Inaugural):

- Montserrat Solsona: "Nuevas paternidades, nuevas maternidades".

36 Symposium Internacional Fertilidad 2009

Organitzat pel Servicio de Medicina de la Reproducción-USP Institut Universitari Dexeus. Barcelona, del 2 al 4 de novembre de 2009.

Participants del CED (amb ponència):

- Daniel Devolder i Marta Merino: "Perfil epidemiológico de la demanda potencial de TRA en España".

Convegno Triennale de la Società Italiana di Demografia Storica (S.I.De.S) "Demografia e diversità: convergenze e divergenze nell'esperienza storica italiana"

Organitzat per la Società Italiana di Demografia Storica. Nàpols (Itàlia), del 5 al 7 de novembre de 2009.

Participants del CED (amb ponència):

- Joaquín Recaño (amb Diego Ramiro): "La evolución de la demografía española desde mediados del siglo XIX: una aproximación territorial".
- Francesca Galizia (amb Stefania Girone): "La speranza di vita alle età infantili nel corso della prima metà del XX secolo: aspetti dell'esperienza italiana".

Workshop "New Europeans: diversity in an ever closer European Union"

Organitzat pel NIDI i per la Demography Network del European Observatory on the Social Situation. La Haia (Països Baixos), 9 de novembre de 2009.

Participant del CED (amb presentació):

- Fernando Gil-Alonso: "The emergence of New Europeans in Spain".

Seminari "Contexto y situación de las investigaciones sobre la Emigración Andaluza. Estudio de caso"

Organitzat pel Centro de Estudios Andaluces de la Junta de Andalucía. Sevilla, 19 de novembre de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Joaquín Recaño (amb Verónica de Miguel): "La emigración andaluza: cuantificación y distribución".

Seminari "Inserció Laboral per les persones reagrupades"

Organitzat per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 24 de novembre de 2009.

Participant del CED (amb ponència):

- Andreu Domingo: "Perspectiva demogràfica del reagrupament familiar".

Congreso de la Asociación Española de Ciencia Regional. XXXV Reunión de Estudios Regionales / IV Jornades Valencianes d'Estudis Regionals: "El desarrollo regional en periodos de cambio"

Organitzat per l'Asociación Valenciana de Ciencia Regional i per l'Institut Valenciano de Investigaciones Económicas (Ivie). València, 26 i 27 de novembre de 2009.

Participants del CED:

Vocal del Comitè Científic del Congrés:

- Joaquín Recaño

Moderador:

- Joaquín Recaño: Àrea "Población y movimientos migratorios".

Participació a una taula rodona:

- Andreu Domingo: Taula rodona "Dimensiones de los problemas regionales en la actualidad"

Amb comunicació:

- Joaquín Recaño: "Inmigración exterior y transformaciones de las migraciones internas en España".
- Juan A. Módenes: "Dinámica reciente de la tenencia de la vivienda principal en España".

- Albert Sabater i Andreu Domingo: "Migración y cambio poblacional en el ámbito local".
- Diana López-Falcón: "Migración internacional y educación: análisis de la segregación escolar en Cataluña, 2000-2008".

Colloque Sources, méthodes, innovations: nouvelles interrogations en histoire de la famille et en histoire de la population

Organitzat per la Société de Démographie Historique (SDH), l'Asociación de Demografía Histórica (ADEH) i per la Società Italiana di Demografia Storica (SIDES). Lió (França), del 30 de novembre a l'1 de desembre de 2009.

Participants del CED:

Amb ponència:

- Joana M. Pujadas: "The Burial books, a forgotten source for the urban demography: Palma (Mallorca), 1836-1901".
- Joaquín Recaño (amb Francisco Chacón): "Family and contextual determinants of female activity in Southern Europe at the end of the 18th century: Lorca, 1797".
- L. Alberto del Rey (amb Mar Cebrián i J. A. Ortega): "Depopulation in Castile and Leon provinces during the XX century. Analysis through the Birth Replacement Ratios".

Assistència:

- Anna Cabré

International Conference "Education and Demography"

Organitzat pel Vienna Institute of Demography / IIASA. Viena (Àustria), del 30 de novembre a l'1 de desembre de 2009.

Participants del CED:

Amb ponència:

- Daniel Devolder i Elsa Ortiz: "Interaction between life cycle events and the education process: an analysis of Spanish data".

Amb pòster:

- Diana López-Falcón i Joaquín Recaño: "Migration and educational attainment in Catalonia: a multinomial analysis".

Jornada "El futur de l'edificació: pel canvi de model de la construcció"

Organitzada per l'Escola Politècnica Superior d'Edificació de Barcelona, per la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona i per la Cambra Oficial de Contractistes d'Obres de Catalunya. Barcelona, 3 de desembre de 2009.

Participants del CED:

Amb ponència:

- Anna Cabré: "La societat del futur; requeriments al sector de la construcció".

Amb comunicació:

- Juan A. Módenes: "Preveure la demanda residencial en temps de mudances".

Workshop "Understanding European living arrangements: perspectives from anthropological demography"

Organitzat per EAPS-Working Group on Anthropological Demography of Europe. Londres (Regne Unit), 18 i 19 de desembre de 2009.

Participants del CED (amb presentació):

- Montserrat Solsona i Jeroen Spijker (amb Carles Simó): "(Re)definition of family configurations after divorce".

Participació a altres actes acadèmics i/o professionals

- Conferència d'Albert Esteve: "Dinàmica de la migració internacional a Espanya: immigració estrangera i nupcialitat", en el curs "Demografia Urbana i Migracions" del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia, organitzat pel Centre d'Estudis Demogràfics i pel Departament de Geografia de la UAB. Bellaterra, 8 de gener de 2009.
- Conferència de Joaquín Recaño: "Dinàmica de la migració internacional a Espanya: immigració estrangera i mobilitat interna a Espanya", en el curs "Demografia Urbana i Migracions" del Màster en Estudis Territorials i de la Població-Demografia, organitzat pel Centre d'Estudis Demogràfics i pel Departament de Geografia de la UAB. Bellaterra, 15 de gener de 2009.
- Assistència de L. Alberto del Rey a la reunió del *Grupo de Migraciones* del Instituto Interuniversitario de Estudios de Iberoamérica y Portugal. Salamanca, 16 de gener de 2009.
- Conferència d'Andreu Domingo en el curs: "Història recent de les migracions", de la Diplomatura de Postgrau *Immigració, Interculturalitat i Salut*, organitzat pel Departament de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona. Mataró, 23 de gener de 2009.
- Assistència d'Inés Brancós a les *Segones Jornades Catalanes de Revistes Científiques* organitzades per l'Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 29 i 30 de gener de 2009.
- Assistència de Marc Ajenjo i Jordi Gumà a la *Jornada Europea "Cap a on va el nostre temps? Escenaris de futur"*, organitzada per la Regidoria d'Usos del Temps de l'Ajuntament de Barcelona i per l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona. Barcelona, 4 i 5 de febrer de 2009.
- Assistència de Diana López-Falcón al *Workshop "Measuring segregation: methods, tools and data"*, organitzat per la School of Geographical Sciences de la University of Bristol. Bristol (Regne Unit), 10 i 11 de febrer de 2009.
- Conferència de L. Alberto del Rey en el curs: "Migració i Fecunditat", del *Mestratge d'Especialització Interdisciplinari en Migracions Contemporànies*, organitzat pels Grups de Recerca GEDIME, EMIGRA i MIGRACOM de la UAB. Barcelona, 24 de febrer de 2009.
- Assistència d'Inés Brancós a la *Jornada "Reptes de l'avaluació de la recerca a Catalunya: les Humanitats i les Ciències Socials"*, organitzada per l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 6 de març de 2009.
- Assistència de Jeroen Spijker a la *Jornada de Treball "The effects of marital instability on children's well-being and intergenerational relations"*, organitzada per Investigadors del Projecte Europeu EQUALSOC. Barcelona, 9 i 10 de març de 2009.
- Conferència de John MacInnes: "Why is there a fertility differential between Scotland and England? Evidence from 15 waves of the GHS", a la *General Household Survey User Group Meeting*, organitzada per la Royal Statistical Society. Londres (Regne Unit), 13 de març de 2009.
- Participació d'Anna Cabré a la taula rodona inaugural "La transformació urbana al segle XXI: oportunitats i reptes de les II Jornades Tècniques del Consell de Coordinació Pedagògica: "Barcelona, segle XXI. Nou context. Noves oportunitats educatives", organitzades per l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona. Barcelona, 18 de març de 2009.
- Conferències de Joaquín Recaño: "La evolución de la población. Historia y proyecciones de futuro" i "Los movimientos de la población. Inmigración y redes migratorias", en el *Curso de Especialista en Estudios Sociales de la Población. Historia, Docencia e Investigación*, organitzat per la Facultat de Humanidades de la Universidad de Castilla-La Mancha. Albacete, 24 de març de 2009.
- Assistència de Socorro Sancho i Inés Brancós a la sessió informativa sobre *Les convocatòries d'accions MARIE CURIE del Programa PEOPLE (7è Programa Marc de Recerca de la Unió Europea)*, organitzada per l'Àrea de Desenvolupament i Valorització de la Recerca de la UAB. Bellaterra, 25 de març de 2009.

- Presentació de John MacInnes: "ESRC Initiative on undergraduate teaching quantitative of methods" al *National Centre for Research Methods Advisory Group Meeting*, organitzada per l'Economic and Social Research Council. Londres (Regne Unit), 21 d'abril de 2009.
- Participació de Montserrat Solsona en el Viatge d'Estudis a Kold-Velingara (Senegal) amb la Comissió de Cooperació del Parlament de Catalunya, organitzat pel Grupo de Interés Español en Población, Desarrollo y Salud Reproductiva (GIE), pel Fondo de Población de las Naciones Unidas i per l'Agència Catalana de Cooperació. Kold-Velingara (Senegal), del 24 al 29 d'abril de 2009.
- Assistència de Miquel Valls, Antonio D. Cámara i Joana M. Pujadas a les *IX Jornades d'Història del Treball: "Velles i noves formes d'ocupació i precarietat"* organitzades pel Grup de Recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya *Treball, Institucions i Gènere* (TIG). Barcelona, 28 i 29 d'abril de 2009.
- Assistència de Montserrat Solsona i Teresa Menacho al *Curs: "Nacer, vivir, morir en los registros. Investigación y producción de estadísticas longitudinales de población"* organitzat per l'Instituto de Economía, Geografía y Demografía del CSIC i per l'Instituto de Estadística de Andalucía. Sevilla, 5 i 6 de maig de 2009.
- Assistència de Marta Merino a la *Jornada: "La resposta de la professió infermera davant els nous canvis de la societat"* organitzada pel Departament de Salut i per l'Institut d'Estudis de la Salut de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 8 de maig de 2009.
- Participació de Montserrat Solsona a la Taula Rodona: "Les relacions dones-homes en un país com el Marroc", dins del *Cicle Diàleg Dones-Homes* organitzat per la Casa Orlandai-Centre Cultural del Barri de Sarrià. Barcelona, 8 de maig de 2009.
- Conferència d'Anna Cabré: "Crisi i Demografia" en el *Cicle de Conferències 2009: "La sociologia davant la crisi"*, organitzat per l'Associació Catalana de Sociologia. Barcelona, 12 de maig de 2009.
- Participació d'Andreu Domingo a la Taula rodona: "Potencialitats i limitacions de l'empadronament" en el *Seminari: "L'empadronament i la gestió del fet migratori"*, del Programa de Formació i Capacitació de Professionals de la Diversitat, organitzat per la Secretaria per a la Immigració del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya. Figueres, 12 de maig de 2009.
- Conferència d'Anna Cabré: "La demografia en el canvi de segle: Quines perspectives?" en el *Cicle de Conferències: "Ciència i Ciutadania"*, organitzat per l'Associació Catalana d'Universitats Públiques, per l'Obra Social Fundació "la Caixa" i pel Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 14 de maig de 2009.
- Ponència de John MacInnes: "Teoría de la Revolución Reproductiva y ocaso de la masculinidad" a la *Jornada "Género y Revolución Reproductiva"*, organitzada pel Grupo Dinámicas Demográficas (IEGD)-CSIC. Madrid, 18 de maig de 2009.
- Assistència de Joana M. Pujadas al *Curs "Research Methods in Historical Demography"* del *IMPRSD Summer Semester 2009*, organitzat per l'International Max Planck Research School for Demography-IMPRSD. Rostock (Alemanya), del 25 al 29 de maig de 2009.
- Participació d'Anna Cabré i Joana M. Pujadas (co-autora i co-editora del llibre) a l'Acte de Presentació del llibre *Enric Fajarnés i Tur (1858-1934). Entre la història i la demografia*, organitzat pel Grup d'Investigació d'Història de la Salut-IUNICS, de la Universitat de les Illes Balears. Barcelona, 4 de juny de 2009.
- Participació de Joana M. Pujadas (comissària de l'exposició) a la Inauguració de l'exposició *Enric Fajarnés i Tur (1858-1934). Entre la història i la demografia*, acte organitzat pel Grup d'Investigació d'Història de la Salut-IUNICS, de la Universitat de les Illes Balears. Barcelona, 4 de juny de 2009.
- Ponència de L. Alberto del Rey: "Despoblamiento y envejecimiento en Castilla y León durante el siglo XX. Análisis a través de la emigración femenina y la pérdida de nacimientos" en el *Seminario de Historia Económica*, organitzat per l'Àrea de Historia e Instituciones Económicas de la Universidad Pablo de Olavide. Sevilla, 5 de juny de 2009.

- Conferència inaugural d'Anna Cabré: "La composició de l'alumnat: reflexions des d'una perspectiva demogràfica" a la *Jornada de celebració del 25è aniversari del Curs de Postgrau d'Educació Especial: "Pedagogia Terapèutica"*, organitzada per la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB. Bellaterra, 6 de juny de 2009.
- Conferència de John MacInnes: "Women's actual and desired labour market transitions surrounding childbirth" en la presentació de *WORKCARE FP6 programme*, acte organitzat per la Xarxa WORKCARE FP6 programme. Brussel·les (Bèlgica), 16 de juny de 2009.
- Conferència d'Andreu Domingo: "La diàspora subsahariana a Catalunya" a la sessió de cloenda del *Màster universitari oficial en "Migracions i Mediació Social"*, organitzat per la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili. Tarragona, 17 de juny de 2009.
- Conferència de John MacInnes: "The Global Reproductive Revolution" organitzat per la Social Statistics & Demography, School of Social Sciences. Southampton (Regne Unit), 17 de juny de 2009.
- Ponència de Miquel Valls: "Moviments de població. Població real / població consumidora" a la *Jornada: "El Berguedà, avui per demà"* organitzada per la Cambra de Comerç de Barcelona-delegació al Berguedà i per Enginyers Industrials de Catalunya-delegació Catalunya Central. Berga, 17 de juny de 2009.
- Assistència d'Antonio D. Cámara al Curs: "Longitudinal Analysis of Historical Demographic Data" (first session) del *ICPSR Summer Program in Quantitative Methods of Social Research*, organitzat per la Inter-University Consortium for Political and Social Research (ICPSR), University of Michigan. Ann Arbor (EUA), del 20 de juny al 14 de juliol de 2009.
- Assistència de Victoria Prieto al Curs: "Migration within Europe" del *V Summer School on Euro-Mediterranean Migration and Development*, organitzat per l'European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies i per la Università degli Studi di Firenze, Facoltà di Scienze Politiche "Cesare Alfieri". San Domenico di Fiesole (Itàlia), del 22 de juny al 3 de juliol de 2009.
- Assistència de Timothy Riffe als Cursos: "Mathematics for Social Scientists II"; "Maximum Likelihood Estimation for Generalized Linear Models"; "Introduction to R Statistical Computing Environment "; i "Regression Analysis II", del *ICPSR Summer Program*, organitzats per l'Inter-University Consortium for Political and Social Research (ICPSR), University of Michigan. Ann Arbor (EUA), del 22 de juny al 17 de juliol de 2009.
- Conferència de L. Alberto del Rey: "Familia y reagrupación familiar" en el *Curso de Verano: "Inmigración latinoamericana en España: los retos de los nuevos vecinos"*, organitzat per l'Instituto de Iberoamérica de la Universidad de Salamanca. Salamanca, del 22 al 26 de juny de 2009.
- Participació d'Andreu Domingo, en la presentació del butlletí electrònic "La immigració en xifres" i assistència d'Albert Sabater i Teresa Menacho, acte organitzat per la Secretaria per a la Immigració-Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 25 de juny de 2009.
- Ponència d'Andreu Domingo "Immigració internacional i educació: una anàlisi socio-demogràfica" i assistència de Diana López Falcón a la *IV Jornada de Recerca i Immigració*, organitzada per la Secretaria per a la Immigració i per la Direcció General de Recerca de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 30 de juny de 2009.
- Conferència de Pau Miret: "Pautas en la formación de familias en España" en el *Curso: "Nuevos modelos de familia, nuevas realidades en el siglo XXI"*, de la *XXV Edición de la Universidad de Verano de Teruel 2009*, organitzada per la Universidad de Zaragoza. Terol, del 6 al 8 de juliol de 2009.
- Assistència de Marc Ajenjo, L. Alberto del Rey, Albert Esteve, Jordi Gumà, Luis Á. López i Victoria Prieto al Curso: "Análisis Multinivel", de la *VII Escuela de Métodos de Análisis Sociopolítico*, organitzada per l'Escuela de Métodos de Análisis Sociopolítico, Universidad de Salamanca. Salamanca, del 6 al 10 de juliol de 2009.

- Assistència d'Anna Cabré al *Seminari: "El impacto de la crisis en el sistema de protección social"*, organitzat per la Universidad Internacional Menéndez Pelayo i per la Secretaría de Estado de la Seguridad Social-Ministerio de Trabajo e Inmigración. Santander, del 13 al 17 de juliol de 2009.
- Assistència de John MacInnes al *Workshop "Fertility declines in the past, present and future: what we don't know and what we need to know"*, organitzat pel Max Planck Institute for Demographic Research, per la British Society for Population Studies i pel Cambridge Group for the History of Population and Social Structure. Cambridge (Regne Unit), del 15 al 17 de juliol de 2009.
- Assistència d'Antonio D. Cámara al Curs "Longitudinal Analysis of Historical Demographic Data" (second session) del *ICPSR Summer Program in Quantitative Methods of Social Research*, organitzat per l'Inter-University Consortium for Political and Social Research (ICPSR), University of Michigan. Ann Arbor (EUA), del 20 de juliol al 14 d'agost de 2009.
- Assistència de Victoria Prieto al *Summer School in Methods and Techniques*, organitzada per la Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana. Ljubljana (Eslovènia), del 3 al 15 d'agost de 2009.
- Assistència de Joana Mª Pujadas al Curs: "Historical Demography" del *International Max Planck Research School for Demography, Summer Semester 2009*, organitzada per l'International Max Planck Research School for Demography. Lund (Suècia), del 23 d'agost al 2 de setembre de 2009.
- Participació d'Amand Blanes, en qualitat d'expert, a la *Reunión "Nueva metodología para la estimación de las tablas de mortalidad de la población española"*, organitzada per l'Instituto Nacional de Estadística i pel Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Madrid, 21 i 22 de setembre de 2009.
- Assistència d'Anna Cabré, Albert Esteve i Inés Brancós a la *Jornada informativa sobre "Les Infraestructures científiques al 7è Programa marc de la UE i el roadmap de l'ESFRI"*, organitzada pel Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya i pel Ministerio de Ciencia e Innovación. Barcelona, 7 d'octubre de 2009.
- Conferència d'Andreu Domingo: "Socio-demografia de les migracions", en el *Màster d'Especialització Interdisciplinari en Migracions Contemporànies. Curs 2009-2010*, organitzat pel Centre d'Estudis i Recerca en Migracions de la UAB. Barcelona, 8 d'octubre de 2009.
- Assistència d'Inés Brancós al *III Curs de Tècnics en Gestió de Projectes Europeus d'R+D*, organitzat pel Servei de Projectes Europeus i Internacionals de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca, Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, del 13 d'octubre al 2 de desembre de 2009.
- Docència d'Amand Blanes de l'assignatura: "Demografia aplicada", en el *Màster en "Intervenció Social i Sanitària a la Comunitat"*, organitzat per l'Escola Universitària Creu Roja de la UAB. Terrassa, 14, 21 i 28 d'octubre; 4 i 11 de novembre de 2009.
- Conferència d'Anna Cabré: "Disposem-nos a viure 100 anys" a l'*Aula d'Extensió Universitària C.I.C. de la Gent Gran*, organitzada per l'Associació C.I.C. Barcelona, 26 d'octubre de 2009.
- Conferència Inaugural de John MacInnes: "Scotland and the Global Reproductive Revolution" en el College of Humanities and Social Science de la University of Edinburgh. Edimburg (Regne Unit), 27 d'octubre de 2009.
- Parlament d'Andreu Domingo en l'Acte de lliurament dels *VI Premis Francesc Candel*, organitzat per la Fundació Lluís Carulla. Barcelona, 28 d'octubre de 2009.
- Conferència inaugural d'Anna Cabré: "Trets essencials de la història demogràfica de Catalunya" en el *Cicle de conferències inaugurals de l'Aula Universitària a l'Abast de Santa Perpètua de la Mogoda*, organitzat per la Regidoria de Cultura i per la Fundació Universitària Martí l'Humà. Santa Perpètua de la Mogoda, 10 de novembre de 2009.
- Conferència de Francesca Galizia: "Le migrazioni internazionali" a la Università degli Studi di Napoli "Parthenope". Nàpols (Itàlia), 10 de novembre de 2009.

- Conferències de Montserrat Solsona “El divorcio en España. Una aproximación demográfica” i Pau Miret “Formación de la pareja en la España actual: modelos de género” en el *Máster en Igualdad de Género en Ciencias Humanas, Sociales y Jurídicas* (Mòdul III, assignatura "Familia y fecundidad: trayectoria laboral y educativa de la mujer"), organitzat pel CSIC i per la Universidad Internacional Menéndez Pelayo. Madrid, 16 de novembre de 2009.
- Conferència d'Amand Blanes: “Les projeccions demogràfiques” en el *Curs de Plans Locals d'Habitatge*, organitzat per la Diputació de Barcelona-Gerència de Serveis d'Habitatge, Urbanisme i Activitats (GSHUA), per la Diputació de Girona-Servei d'Habitatge i pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) de la demarcació de Girona. Girona, 18 de novembre de 2009.
- Docència d'Amand Blanes de l'assignatura: “Demografia”, en el *Màster en Envel·liment i Dependència*, organitzat per l'Institut de l'Envel·liment de la UAB. Barcelona, 19 i 20 de novembre de 2009.
- Ponència convidada d'Anna Cabré: “Brotos verdes en la demografía europea” dins del *Cicle de Conferències "Desafíos de la democracia, problemas del mundo"*, organitzat per l'Instituto Asturiano de Administración Pública Adolfo Posada. Oviedo, 23 de novembre de 2009.
- Amand Blanes imparteix el *Curs "Proyecciones de población, una eina per a la planificació"*, organitzat pel Col·legi de Geògrafs i per l'Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya. Barcelona, 24 i 26 de novembre i de l'1 al 3 de desembre de 2009.
- Conferència de L. Alberto del Rey: “Despoblamiento y envejecimiento en Castilla y León durante el siglo XX”, en el *Seminario de Investigación* del Departamento de Economía e Historia Económica de la Universidad de Salamanca, organitzat pel Departamento de Economía e Historia Económica de la Universidad de Salamanca. Salamanca, 4 de desembre de 2009.
- Conferència de Julián López-Colás: “Previsión demográfica de demanda de vivienda principal”, en el *Màster Universitari de Recerca en Gestió i Valoració Urbana*, organitzat per la Universitat Politècnica de Catalunya. Barcelona, 17 de desembre de 2009.

